

حاضرگى يىڭى عصر دىكى دارُ الاسلامى ئىمۇنە لىرى (۵) (غۇمانلىرىنىڭ اسلامى اضطىرارى بىدل
خۇمىتى-۱) (۲۹ بۇلىم)

الله تعالى اۇتمىشده اۇتگنلارنىڭ تارىخى مەسلە لىرىنى ذىكر قىلگندىن سۇنگ مەرمەت قىلدىكى:

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ. (يوسف/7) دَرَحَقِيقَت، يۇسۇف و اۇنىڭ آغە اينىلارى (حَقِيقَتِگى
قېيىص)دە سۇرگۇچىلار اۇچۇن آيت- عىرت باردىر.

فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ. (حشر/۲) بىس، اى عقل ايگە لىرى، (اۇلارنىڭ احوالىدىن) عىرت آلىنىڭىز!

على ابن ابى طالب رضى الله عنه دىن روىت قىلىنىپ آيتىدىكى: رَحِمَ اللهُ أَمْرِي تَفَكَّرَ فَاغْتَبَرَ وَ اعْتَبَرَ
فَأَبْصَرَ...^۱ اندىشە قىلە دىگن سۇنگ پىند و عىرت آله دىگن و نصىحت آله دىگن و سۇنگ عاقل بۇلە
دىگن.....كىشىلارنى خۇدا رەمەت قىلىسىن. اۇتگن واقىيە لىرىنى بيان قىلىشلىك عىرت اۇچۇندىر، تەفكۇر قىلىش،
تەدبۇر قىلىش عىرت اۇچۇندىر، تەفكۇر قىلىش، تەدبۇر قىلىش عىرت اۇچۇن شىرايط يەرتە دى و عىرت ھەم توشۇنچە
اۇچۇن شىرايطى مۇھىيا قىلە دى و ھەمەت كىلتىردى و مەنە شۇ شەكلدە اۇتمىشدىن بىر تەجرىبە، اىزار سىيىقىدە
بۇگۇنىگى كۇنىنى قۇرىشده فايدە نىلدى: إِنَّمَا الْبَصِيرُ مَنْ سَمِعَ فَتَفَكَّرَ، وَ نَظَرَ فَأَبْصَرَ، وَ انْتَفَعَ بِالْعِبَرِ...^۲
عقللى كىشى شۇكى، (تۇغرى) ايشىتىدى و سۇنگ (اۇ حَقِيقە) فەكرلىدى، اندىشە قىلدى و (تۇغرى) كۇز-
قۇش بىلەن قۇرىدى و عاقل بۇلدى و عىرتلردىن پىند آله دى.....

دىمەك بۇگۇنىگى كۇنگە آيتىلگن مەنە بۇ ذىكر قىلىنگن ئىمۇنە لىرىدىن تەلىم آلىش كارخانىە لىرى سىيىقىدە فايدە
نىلىك، چۇنكى بىزلەردە اۇتمىشده اۇتگن آجدادلاريمىز اۇزلارنىڭ قانلارنى، مال- دولتلىرىنى، نامۇسلارنى،
مۇجۇدەتلىرىنى فەدا قىلىش بىلەن مەنە بۇ كارخانىە لىرىدە حاضر بۇلىشگن. دىمەك بىرىنچى اۇرىندە يەشىل
كۆرە بىلىشىمىز كىرك، سۇنگ يەشىلى فەكرلىك و تەدبۇر قىلىلىك و عقل بىلەن عىرت آلىلىك، عقل و ھەمەت
بىلەن ھەركەت قىلىلىك. الله نى عەزى بىلەن.

عەباسىلارنىڭ خۇمىتى قۇلە گەندىن و مۇسلمانلارنى اۇرتە سىدىگى نىسبى ائىتاد ھەم يۇقالگندىن سۇنگ تەقۇق
كۇيىدى و ھەر بىر امىر اۇزىگە تاپشۇرىلگن مەنە بىلەن كەپايە لىدى و باشقە نەرسە حَقِيقە فەكرلە مەسىدى، مەنە

^۱ سىدى رەزى، نەج البلاغە؛ خطبە ۱۰۳.

^۲ ھەمان خطبە ۱۵۳

شۇ شەكلىدە پەرەھىل رەيىشەدە ۋجۇدگە كېلىگەن تۈرلى- ھېل ئىسلامى ئىضطارى بىل ھۇمۇتلىر تىتىلىگە يۈز تۈتە دى، اَمَّا عثمانيلىرىنىڭ ئىسلامى ئىضطارى بىل ھۇمۇتى مۇسلمانلىرىنىڭ ئىتتىپاقى يۈلىگە چىقىدى ۋە يەنە قىتە دىن عباسىلىرىنىڭ ئىسلامى ئىضطارى بىل ھۇمۇتىنى ئۇرىنىگە كېلىدى.

مَنْهُ بُو حُكُومَتَنِي سَفْلَه نِيْب قَالِيْشِي اُوچُون اِيْنِگ مُهْم سَبَب، اُوْنِيْنِگ اِسْلَامِي بُولْگَنَلِيْگِي اِيْدِي،
عُثْمَانِيْلَر نِيْنِگ شَاهِيْگَر لِيْگِيْگَه اَسَاس سَالْگَن عُثْمَان اُوْزِيْنِي وَصِيْبِيْتَنَامَه سِيْدَه فَرَزَنْدِيْگَه اَصْلِيْدَه اِيْسَه اُوْزِيْدَن
كِيْبِيْنِگِي بَرَجَه سُلْطَانْلَرْگَه خُطَاب قِيْلِيْب اَيْتْدِيْكِي:

"اي اۋغليم! خُداۋەند قىيلىشلىككە دىستۇر بىرمەن ايشلارنى قىيلىشلىكەن اۋزىنگى تىيگىن و حۇمۇتنى ايشلاريدە مۇشكىلاتلارگە اۋچرگەن پەيتىنگەدە ئالتە دىن اۋلامالرى بىلەن مەسلىھەت قىل. اۋغليم! سىنگە ايرىشكەن كىشىلارنى عزيز قىلگىن، حۇرمەت قىلگىن و اشكرىنگى ھەم حۇرمەت قىل، اشكر و مال- دۆلەت سىنى الدەب قۇيمە سىن، ھەرگىز شەرئەت اھلىدەن اۋزاقلىشمە. اۋغليم! اۋزىنگ ھەم يەشى بىلە سەن بىزلارنىڭ مەقسەدلىمىز اللە تەالى نى راضىلىگىدەر، جەھادنى واسىطە سىدە بىزنىڭ دىنىمىز نۇرى دۇنيانى چىككە جايلىرىگە ھەم تەرققە دى، شۇ سەببىلى ھەم الاھى راضىلىكنى كۆزىنگە اينىك قىلىپ الگىن. اۋغليم! بىزلار جەنگ قىلىشلىكەن بولگەن مەقسەدى آدمەلارنىڭ اۋستىدە حۇمۇت قىلىش، سەلتەنەت يۈرگىزىش بولگەن كىشىلەردەن ايمىسىمىز، بلكى بىزلار اسلام بىلەن تىرىك تۈرە دىگەن و اسلام بىلەن بىرگە اۋلە دىگەن كىشىلەرمىز."

عُثمانيلر حُكُومَتِي مَنَه بُو دُنْيا قَرَش وَ مَقْصَد بِيْلَن ۶۷۷ شَمْسِي يِيلَدَه اَبْدِي خِلَافَت شِيعَارِي بِيْلَن اَياقَقَه
تُورْدِي وَ قُدْرَت بِيْلَن اَلْدِينْگَه حَرَكَت قِيْلْدِي، اُونِي قُدْرَتِي شُو دَرَجَه گَه پِيْتَدِيكِي ۱۲۱۰ قَمَرِي وَ ۱۱۷۳
شَمْسِي يِيلَدَه جَارِج وَ شِينْگَتَان رَهْبَر لِيْگِيْدِيگِي اَمِيْر گَه حُكُومَتِي عُثمانيلر نِينْگِ اِسْلَامِي اِضْطِرَارِي بَدَل
حُكُومَتِيگَه ۶۲۲۰۰۰ دالار بَر اَبَرِيْدَه طِلْلَه نِي جَزِيَه صِيْفِيْتِيْدَه تُولُرْدِي. مَنَه بُو عَهْدَنَامَه نِي اَصْلِي تُوْرک
تِيْلِيْدَه عُثمانيلر حُكُومَتِيْنِي وَالِيْسِي بَکَر حَسَن بِيْلَن اَمِيْر گَه نِي پَرِيْزِيْدِيْنَتِي جَارِج وَ شِينْگَتَانِي اُورْتَه سِيْدَه
اِمضَالْنَدِي. مَنَه بُو اَمِيْر گَه لِيْکَلر نِينْگِ چِيْت دُولْتَلر بِيْلَن قِيْلْگَن وَ اِيْنْگِلِيْز تِيْلِيْدَن باشَقَه تِيْلَدَه ياز يِلْگَن
بِيْرِيْنچِي قُدْرَتْلِي دُولْت عُثمانيلر نِينْگِ اِسْلَامِي اِضْطِرَارِي بَدَل حُكُومَتِي بُولْگَن وَ حَقِيْقِي عِزْرَت هَم
مُسْلِمَانلَر نِي قَوْلِيْدَه اِيْدِي.

أَمَّا حَاضِرُكِ دَوْرَدَكِي أَوْسْتَرِيَه نِي پَايِخْتِي وَيَنَه نِي فَتَح قِيلِيَنگَنَدَن سُونگ، پِيوراپَه لِيكَلر صَلِييبِلَر جَنگِينِي نَتِيجَه سِينِي وَ اَوَزَلَرِينِي اَندَلُوسدَكِي جَنگَلَرِينِي سَاوُوق، يُوْمشاق تَبْلِيغِي جَنگَلَرگَه اَلْمَشْتَرِيِب قِيلِيَنگَن

ستراتېگىيە لړېدگى تجربېه لړېنى نَظَر دَ توتگن حالده "عثمانيلرنى آندلوسى قېلىش رېجە سېنى" آليپ بارىشدى. شۇ سببلى ھم:

۱- مِلَّت پَرستلىكىنى، ناسىياناليزمنى اسلامى اۋرنىگە ماھىيىتى ارايە بېرىدىگن نرسە صېقىتىدە كېلىتىرىشدى. تۈركلرنى آرسىدە ھم ناسىياناليزمنى ترقە تېشىدى وَ ھم عربلرنى ھمدە باشقە مِللتلرنى اۋرتە سىدە ھم مِلَّت پَرستلىكىنى ياپىشىدى، وَضِيعِيت شۇ دَرَجە گە يېتىپ بارىدىكى، شَخْصَلَر وَ قَوْمَلَر اۋزلرىنى فَقَط تۈرك، عَرَب وَ دىب مِللتلرنى نامى بېلن تېنىشردى، بېر مُسلمان صېقىتىدە طَرْفنى قَبۇل قېلىش اۋرتە دَن كۈتە رېلگن ايدى. اىنگلىيە نى، فَرَنسِيە نى سىكۇلار كافىرلىرى آشكارە مِلَّت پَرستلىكىنى، ناسىياناليزمنى ھمايە قېلىپ چىقىشردى، جَمال پاشا تامانىدَن ھم تۈرك نَسىياناليزستلىرى ھمايە قېلىنر ايدى.

شۇنگە اساسالنگن حالده مُسلمانلرنى آرسىدە سىكۇلاريزمنى رواجلنتىرىش بېلن سىكۇلاريزمنى اسلامى اۋرنىگە آلتىرنە تېو بَدَل صېقىتىدە كېلىتىرىشدى، فېكر آزادلىگى آستىدە يازۇچىلرگە، جَماعتلرگە، اَنجۇمنلرگە وَ حَتّى سىكۇلار اَحزابلرگە مېدان بېرىلگن، عَلَى عَبْدِالرَّزَّاقگە اۋحشگن كېشىلر الله نى شَرِيعَتىدگى قانۇنلرنى جَمِيعِيتىنىگ اجرائى مَسْئَلە لَرىدَن وَ حاكِمِيتىدَن اَجَرلىشى حَقِيدە "اسلام وَ حُكْم اۋسۇللرى" ناملى اَنرلرنى يازىشدى.

وَ نِهايِت ۱۹۰۸ يىلدە پَرىجدە تَرْقىيات وَ صُلح بېرلشمە سېنى قۇمىتە سى "حزب" نامى آستىدە سىكۇلار وَ مِلَّت پَرست ياشلرنى تَرْبِيە سى بۇيىچە قُدَرَتنى قولگە كىرىتىش اۋچۇن وَ خَلِيفە عَبْدِالحَمِيدَن قُدَرَتنى تارتيب آلىش اۋچۇن بۇتۇن جَھان سىكۇلار كافىرلرنى ھمايە سى آستىدە ايش باشلىدى. "حزب" دَن بۇلگن اساسى مَقْصَد ھم شۇ بۇلگن، خۇددى شۇ نرسە نى رَسول الله صَلّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم ضِرار مَسْجِدىنى نابۇد قېلىش اَرَقلى دارُ الاسلامدە مُنافِقلَر تۇدە سى تامانىدَن باش كۈتە رىب چىقىشىگە رُحْصَت بېرمگن ايدىلر. دارُ الاسلامدە حزب يَسْشَلَر تَفَرُّقنى مُقَدِّماتى وَ وَحْدَتنى پَرچە لە نېشى اۋچۇن شَرائط، ھمدە اۋنى نابۇد بۇلىشىنى باشلە نېشى بۇلدى.

۲- بىان، فېكر، عَقِيدە آزادلىگى آستىدە ۱۶ عَصْرنى آخىرلرىدە ملّتە دَ نَصْرانىيَتنى تَبْلِيغ قېلىش مَرْكزى ايش باشلىدى وَ ۱۲۱۲ يىلدە آمىرگە لىك نَصْرانى تَبْلِيغچىلر سۈرىە بېرلرىگە كىرىپ كېلىشدى وَ ۱۲۱۷ يىلدە آمىرگە لىك پراتىستت تَبْلِيغچىلر تامانىدَن سۈرىە دَ نَصْرانىيَتنى تَبْلِيغ مَرْكزى تَشْكِيل قىلىندى وَ ۱۲۳۵ يىلدە ھم سۈرىە دَ آمىرگە نىنگ بىرات ناملى عاليگاھى تَشْكِيل قىلىندى.

ويلماييز والمير ناملى بۇيۇك نصرانى دَعَوَتچىسى ۱۳۱۳ يىلدە بَيْتُ الْمُقَدَّسَدە اۆتكزىلگن كانفىرىنسىيە دە اۆزلىرىنىڭ دَعَوَت مَقْصَدلىرى حَقِيدە اَيْتدېكى: "بىزلىرىنىڭ مَقْصَدىمىز مُسلمانلارنى نصرانى قىلىشلىك ايمىس، مَنە بۇ نَرسە اۆلر اۇچۇن حَرَامدېر، بلكى مَقْصَد شۇكى، بىزلىر اۆلرنى اسلامدَن اۆزاقلىشتىرىشىمىز كىرك، اۆلر الله بىلن علاقە سى اۆزىلگن شَخْصلارگە ايلە نىشلىرى لازم، سىزلىر مَنە بۇ ايشنى واسىطە سىدە اسلام جَهانىدە بىر يولنى وُجودگە كىلتىرە سىزلىر، نَتىجە دە ايسە اۆلر سىزلىر تيارلە گن يۆلدن حَرَكَت قىلىشدى."

“عُثمانىلارنى اَندُلۇسى قىلىش رِجە سى” و مُسلمانلارنى اَرَسِيدە حِزب تَشْكِيل قىلىش بىلن بىرگە؛ تَوْحِيد نامى بىلن نَجْدىلر عُثمانىلارنى صُوفىلارنى عَقِيدە سىگە اىگە بۆلگنلىكلرى و گۆمبىلر مَوْجۇدلىگى سَبَبلى تَكْفِير قىلىشنى باشلە شدى، عُثمانىلارنى مُرتَد دىيىش اَرَقلى اۆلرىنىڭ دىيارلرىنى ھَم دارُ الحَرَبىنىڭ دارُ الكُفَرلىرى دىب تَنبىشْتىرە باشلە شدى و مَنە شۇ شَكْلدە اسلام نامى بىلن غىرى شَرعى جَنگى شۆلە لَنتيرىشدى. بَعْضى بىر بىرادرلر شَيْخ مُحَمَّد ابْن عَبْدِالْوَهَّابى اۆزىگە خاس تَوْشۇنچە لرى بارە سىدە حَنْبلى مَذْهَبى بۇيىچە نَجْدى، نَجْدىت عِبَارە لرىدَن فايدلە نىلگنى اۇچۇن ناراضى بولۇشدى، اَصْلِيدە ايسە مَنە بۇ اِصْطِلَاحلر نَجْدىلارنى نَزْدِيدە كاملاً قَبُول قىلىنكەن عاددى نَرسە جَسابلىندى، مَنە بۇ تَفْكَراتنى اىنگ كَتتە فِكرى مَنبَعلىرىدَن بىرى «الدُّرَرُ السَّنِيَّةُ فِي الْأَجُوبَةِ النَجْدِيَّةِ» جَسابلىندى، ياكى نَجْدىلر تامانىدَن «علماء الدعوة النجدية» يا «أئمة الدعوة النجدية» يا «مفتي الديار النجدية» ناملى كِتابلارنى يازىش عاددى بىر ايش سَنلدى، نَجْدىلارنىڭ اورتە سىدە دَعَوَت بۇيىچە كۆزگە كۆرىنگن اۇلامالردَن بولمىش شَيْخ عَبْدِالرَّحْمَن ابْن حَسَنىنىڭ «مسائل وفتاوى نجدية» ناملى كِتاپىنى يازىشى ياكى شَيْخ عَبْدِالْطَيْف ابْن عَبْدِالرَّحْمَن ابْن حَسَن آل شَيْخىنىڭ «مشاهير علماء نجد وغيرهم» ناملى كِتاپىنى يازىشى ياكى شَيْخ عَبْدِالْطَيْف ابْن عَبْدِالرَّحْمَن ابْن حَسَن آل شَيْخىنىڭ «مجموعة الرسائل والمسائل النجدية» ناملى كِتاپىنى يازىشلىگى ياكى بولمىس قۇيىدكى : ۳

علماء نجد خلال ثمانية قرون^۴

البيان المفيد فيما اتفق عليه علماء مكة و نجد من عقائد التوحيد

^۳ مشاهير علماء نجد و غيرهم، عبد الرحمن بن عبد اللطيف آل الشيخ، تحقيق باشراف دار اليمامة للبحث و الترجمة و النشر، (بىجا)، دوم، ۱۳۹۴ق.

^۴ علماء نجد خلال ثمانية قرون، عبدالله آل بسام، رياض، دائر العاصمة المملكة العربية السعودية، دوم، ۱۴۱۹ق.

الدعوة الإصلاحية في بلاد نجد على يد الإمام محمد بن عبد الوهاب وأعلامها من بعده ناملي كتابلرنى يازيليشى يا «المجد في تاريخ نجد» ناملي تريخى كتابلرنى يازيليشى عاددى بير ايش حسابلنگن، منه بو تفكرنى وكيللريدن هم اوزلرينى عمومى صورتده اهلى سنت وكيلى ايمس، بلكى امامى احمد ابن حنبلنى مذهبىدىگى تفسيرنى وكيلى صيفتيده تنيشتيريشلرينى كوئه ميز، چونكى اهلى سنت بير نيجه مذهبلىر و اؤنلب تورلى- هيل تفكرلردن تشكىل تاپكن بوليب اولردن بيرى شو نجديت تفكريدير؛ اولر شونى يحشى بيليشسينكى حنبلنى مذهبىنى اورته سيده اولرنى تفسيرلريدن باشقه تفسيرلر هم موجود، هر بير كيشى اوزيگه خاص فلانچى مذهبدن بولكن تفسيرينى اسلامنى عيى اوزيدن اهلى سنتدن ديب بيلدى و باشقه لرنى نابود قيلدى يا حنى اوزينى مذهبىنى اهلى سنتنى عيى اوزيدن ديب سنيدي و باشقه مذهبلرنى كورمگنليگه ادى و اولرنى نابود قيليشگه حركت قيلدى؛ بو پيردىگى قاضى فقط برچه اسلامى مذهبلرنى اولى الامر شوراسى بوليب او اوزينى واحد اجماع سى بيلن اخيرگى رعينى و اخيرگى حكمى صادر قيلدى، شخصلر و ترقاق مذهبلىر بو حكمنى صادر قيلميدى، بولمس بوتون تريخ دواميده حنبلر، شافيعلر، حنبللر، معتزله لر، ظاهرلر، جعفرلر و باشقه اؤنلب مذهبلىر بير- بيرلرينى باشيگه اليب كيلكن مصيبتلر تكرارلدى.

امامى شافيعى رحمه الله دن بيزلردن ييتيب كيلكن اينگ يحشى توصيه لر جملله سيگه قويديگى سوزلر كيردى، او كيشى مرحمت قيلديلركى: «رأى صوابٌ يحتملُ الخطأَ ورأى غيرى خطأٌ يحتملُ الصواب»^٥ "مينى توغرى نظريم هم خطا بوليب چيقيشى ايتيمالى بار و ميندن باشقه لرنيىگ خطا نظرى هم توغرى بوليب چيقيشى ايتيمالى بار."

امامى مالك رحمه الله ايتديكى: «إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ أُضِيبُ وَأُخْطِئُ فَأَعْرِضُوا قَوْلِي عَلَى الْكِتَابِ وَ السُّنَّةِ»^٦ "مين گاهيده توغرى ايتيه ديكن و گاهيده خطا قيله ديكن بير انسانمن؛ شونينگ اوچون مينى ايتكنلريمى قرآن و سنت بيلن اولچنگلر." شو سببلى هم بعضى حنفى اولاملرى ابو حنيفه رحمه الله بيلن شاگردلرينى اورته سيدگى ايختلافلى مسله لرگه تيگيشلى جوده كوپ اورينلرده ايتيشديكى: «هَذَا اخْتِلَافٌ عَصْرٍ وَ زَمَانٍ لَا اخْتِلَافٌ حُجَّةٍ وَ بُرْهَانٍ»^٧ "منه بو دليل و حجتديگى ايختلاف ايمس، بلكى عصر و زماننى ايختلافيدير."

^٥ التعريفات نوشته جرجانى ص ١٤٧ و حاشيه ابن عابدين ٣/ ٥٠٨ و إرشاد النقاد نوشته محمد بن اسماعيل صنعانى ص ١٧، وأبجد العلوم ٢/ ٤٠٢
^٦ ابن عبدالبر در الجامع روايت کرده است. ابن حزم نیز در اصول الأحكام آن را از وی روايت نموده است. ابن تيميه آن را در مجموع الفتاوى (١١٧/٢٠) آورده است

^٧ الهداية فى شرح بداية المبتدى نوشته على بن ابى بكر بن عبدالجليل فرغانى مرغينانى، متوفى: ٥٩٣ هـ ق

مَنْهُ بُوْ حَالَتَدَه نَجْد اُولامالريگه ايرگشوجيلر هَم مُطْلَق حُكْم قِيليش وَ اُوتيب كيتگنلرني خَطالريني تَكَرارلَشْدَن اُولرلريني تَيييشلري لازم بُولدى، اُولر هَم اَهلى سُنْتينىگ مَنْهُ بُو يُوليْدَه جايْلَشيشسين، تائينكى الله نى عَذْبى بِيْلَن يَنَه قَيْتَه دَن اُولى الامر شُوراسيگه قَيْتَه اَلْسَك، شُونْدَه اُو اُوزىنى واجِد اِجماع سى بِيْلَن واجِد جَماعتنى تَشْكِيْل قِيْلدى مَنْهُ شُونْجَه تَقْرُقْگه خَاتِيْمَه يَسِيْدى.

هَر قَنْدى صُورْتَدَه نَسِياناليست اَحزابلرينىگ وَ تَشْكِيْللَشْگَن نَصْرانى گُورُوهلرينىگ تَرْقَه لِيشى اَرْقلى اَوَّل نَجاد پَرستلىك وَ ناسياناليزم اَلَنگه سى مُسلمانلرني اُورْتَه سِيْدَه ياقِيْلدى وَ كِييىنراق نَصْرانيِلر بِيْلَن يَهُوديلرني، نَجديِلر بِيْلَن عُثْمانيِلرني اُورْتَه سِيْدَه كُورْشَلر، جَنگَلر باشلَنگچ ايسَه اِيچكى تَقْرُق اُوچُون شَرائِطنى مُهَيَّا قِيْلِيشدى وَ عَقِيْدَه وى، فِكْرِى يَارِيقلر وَ تِيْلگه، قَوْمگه اَيْد اِيختِلافلرني اِيجاد قِيليش بِيْلَن عُثْمانيِلرينىگ اِسلامى اِضطِرارى بَدَل حُكُومَتِينىگ سُوْد مَرَكزَلريگه حَتَّى تَعَالِيْم – تَرْبِيَه مَرَكزَلريگه سِكُولارِيسْتِيك قانُونلرني بِيَر قِيْسِمى كِيَرِيْب كِيْلدى، مَنْهُ شُوندى اَسانليك حَالْتَدَه الله تَعَالى بِيْلَن يِگانَه عِلَاقَه كَنلى بُولگَن الله تَعَالى نِيْنىگ شَرِيعَتِيْدىگى قانُونلرى بِيْلَن مُسلمانلرينىگ عِلَاقَه سى اُوزِيْلدى، كِييىنراق ايسَه مَنْهُ بُو عِلَاقَه نى اُوزلريني قانُونلرى اَرْقلى بُوْتُونلى اُوزِيْب تَشَلْشَدى وَ اُونى اُورنىگه سِكُولارِيزم دِيْنِيْدىگى قانُونلرني قُويْشِيْدى وَ اَدَمَلر عائلَه وى، تَعْلِيْم – تَرْبِيَه وى، اِجْتِمائى، اِقتِصادى، اِدارى، حُكُومَتى مَسْئَلَه لَرنى اِيْنىگ مِيْدَه سى بُوِيچَه هَم الله نى شَرِيعَتِيْدىگى قانُونلر بِيْلَن باغْلَه نِيشنى اُورنىگه سِكُولارِيزم دِيْنِيْدىگى قانُونلر بِيْلَن باغْلَه نِيشگه مَجْبُور بُولِيشدى؛ مَنْهُ بُو عَقِيْدَه وى اَدَه شِيشَلر وَ ش جِزب يَسْشَلر وَ تَقْرُقنى يَانِيْدَه اِيچكى مُنَافِقَلر تُوْدَه سى قانُونى صُورْتَدَه، حُكُومَتنى وَ قانُوننى پَنَاهِيْدَه قَنَات قاقِيْب اُچِيشدى وَ تُوْرلى – تُوْمَن عَقِيْدَه وى، اَخلاقى، رَفْتارى فِسادلرني مُؤْمِنلرني اَرَسِيْدَه رِواجلَنتِيرِيشنى باشلَشدى.

اَتَه تُوْرِك مُسلمانلرني اَرَسِيْدَه مُنَافِقَلرني اُوسِيْب – اُونِيشِيگَه كَامِل نَمُونَه بُولَه اَلَه دى. مَنْهُ بُو مُرْتَد شَخْص حُكُومَت قُدْرَتِينى قُولگَه كِيَرِيْتِيشْدَن اَلْدِيْن قُولِيْدَه تَسْبِيح وَ ظَاهِرَدَه اِسلامى، مُلَاللرني لِياسى بِيْلَن تُوْرِكِيَه اُولامالريني يَانِيْدَه حَاضِر بُولر اِيْدى، اَمَّا عَمَلَدَه سِكُولارِيسْتِيك قانُونلرني وَ سِكُولارِيسْتلرني دِيْمَاكَرَتِيَه سِيْنى اَلِيْب بارُوجِيسى، هَمْدَه اِسلامى شَرِيعَتنى وَ اُونى شِيعارلريني بُوْزُوجى بُولگَن، حَتَّى عِيَاللرني حِجابى وَ مُلَاللرني ساقالى، لِيباسلرى وَمَسْئَلَه سِيگَه اَرَلَه شَردى، بُولِيْب هَم اُونى عِيالى (لَطِيْفَه) هَمِيَشَه اَدَمَلرني اُورْتَه سِيْدَه حِجاب بِيْلَن ظَاهِر بُولردى.

مَنْهُ بُونَدَى مَوْجُودَاتْلَر حَاضِرْدَه هَمْ جُودَه كُيْيَكْن؛ بُو مَوْجُودَاتْلَر مُسْلِمَانلَرنى عَدَاسِينى چِيقَرِيشنى هَاحَلَه شَدَى، اَمَّا عَمَلْدَه اَلله نى شَرِيعَتِيْدِگى قَانُونلَرْدَن بَرَا ئَت قِيْلِيشْگَن وَ سِكُولَارِيسْتِيك قَانُونلَرنى وَ سِكُولَارِيسْتِيك دِيْمَاكْرَتِيَه سِيْنى اُويْنِچِيلَرى صِيْفَتِيْدَه رَال اُويْنَه شَدَى.

اِيچكى جِهْتَدَن، دُشْمَنْلَرنىڭ ساۋوق جَنگَلَرىنى ئَمْرَه سى دُشْمَنْلَر اۋچُون سِكُولار اَحْزَابلَرنى ۋجُودگه كِيْلِيشىنى وَ سِكُولار تۈركلَرنى اۋرْتَه سِيْدَه اَتَه تۈركگه اۋحشگنلَر ۋجُودگه كِيْلِيشىنى، هَمْدَه عَرَب مِلَّت پَرستلَرىنى اَرَسِيْدَه ايسَه شاه فَيَصَل وَ اَشْرَاف حُسَيْنگه اۋحشگنلَرنى ۋجُودگه كِيْلِيشىنى، عُثْمَانِيَلَرنىڭ اِسْلَامى اِضْطِرَارى بَدَل خُكۈمَتِيْدِگى "تۈپراقنى" وَ "آزادلىكنى" بېرىشنى عَوْضِيگه كِيْلِگَن اِيْدى. عُثْمَانِيَلَرنىڭ اِسْلَامى اِضْطِرَارى بَدَل خُكۈمَتى وَ دَوْلَتى خُكۈمَتىنىڭ مَرْكَزِيْدَه اۋزىنى دِفاع قِيْلِش قُدْرَتِيگه اِيگه بۇلسَه هَمْ، اَمَّا اِيچكى سِكُولار اَحْزَابلَرگه وَ نَجْدى عَرَب قۈزغە لانچِيلَرىگه وَ اَهلى بَغى سِكُولارلَرگه نِسْبَتاً مُعَامَلَه قِيْلِش قُدْرَتِيگه اِيگه اِيْمَس اِيْدى.

تَامَس لَارِيْنَس "صَحْرَادِگى اِنْقِلَاب" كِتَابِيْدَن اَنگَلِيَه نِيْنِگ تَشْقى سِيَّاسَتِيْنى مَنَه بُو اِيچكى جۈملَه دَه خۇلاصَه قِيْلدى: "بِيْزَلَر كَامِل مَهَارَت بِيْلَن مَكْه نى اِسْطِمْبۈلۈنى قَرشِيْسيگه وَ مِلَّت پَرستلىكنى اِسْلَامنى قَرشِيْسيگه قۇيْدىك."

مَكْه قَنْدى قِيْلِب اِسْطِمْبۈلۈنى قَرشِيْسيگه تۈرپ قَالدى؟ بُو ايشلَرْدَن بېر نِيچَه عَصْر اَلدِيْن نَجْدِيلَر عُثْمَانِيَلَرنى مُرْتَد دِييِش بِيْلَن اۋلَرنى سَادْدَه لِيك بِيْلَن بَغى قِيْلِب اَلِيْشدى وَ اِسْلَامى اِضْطِرَارى بَدَل خُكۈمَتگه قَرشى كَنْتَه مَقْيَاسدِگى جِبْهَه دَن جَاى اَلِيْشدى وَ اِسْلَامى اِضْطِرَارى بَدَل خُكۈمَتگه قَرشى اۋزَلَرىنى اۋلۇشلَرى بۇيِيچَه هُجۈم قِيْلِشدى، نَتِيْجَدَه ايسَه اۋنى ضَعِيْفَلَشْتِيرِشدى.

اِيچكى وَ تَشْقى دُشْمَنْلَرنىڭ رۈجى وَ ساۋوق جَنگَلَرىنى واسِيْطَه سِيْدَه مَنَه بُوندى شَرَايِلَرنى مُهْيَا بۇلْگَنلِيگى وَ بېر قَنچَه عَصْرلَر اَلدِيْن مُسْلِمَانلَرنى قَلْبِيْدَن جَاى اَلْگَن "ۋهن" نِيْنِگ مَوْجُودلِيگى وَ اِعداد، حَرْبى وَ عِلْمى تِيْهِنَالَاگِيَه بۇيِيچَه هَمْ قَالاقْلِيكَلَرگه دۇچار بۇلْگَنلِيگى وَ وَقْتلَرىنى خۇش اۋتَكزِيْشلىك، دۇنياگه ياپِيْشِيْب اَلِيْش سَبَبلى، ضَعِيْفَلَه شِيْب قَالْگَن عُثْمَانِيَلَرنىڭ اِسْلَامى اِضْطِرَارى بَدَل خُكۈمَتِيْنى اِشغال قِيْلِش اۋچُون بۇتۇن جَهَان سِكُولار كَافِرلَرىنى قۇراللى، ايسِيْيق جَنگَلَرنى باشلۇشلَرىگه فُرْصَت مُهْيَا بۇلْگَن اِيْدى، مَنَه شۇ شَكْلَدَه عُثْمَانِيَلَرگه قَرشى جَهَان سِكُولار كَافِرلَرىنىڭ باسْقِيْنچِيلِيكلىرى باشلۇندى.

- سىكۇلار فرانسىيە نېپلىيانى دۈريدە ۱۷۶ يىلدە مىصرى ايشغال قىلدى و سىكۇلار راسىيە ھم كترىنى زامانىدە اۈزىنى ھملە لرىنى باشلىدى و عثمانىلارنىڭ ضەيف شاھىگرلىگىنى بەضى ديارلرىنى ۱۷ عصرىنى ايىكىنچى ىرمىدە ايشغال قىلدى.
- فرانسىيە لىك سىكۇلارلر ۱۲۰۸ يىلدە الجزائرنى ايشغال قىلىشدى و ۱۲۰۹ يىلدە تۇنىسنى ايشغال قىلىشدى، مئە شۇ رۈش بىلن ۱۲۹۰ يىلدە مراکشنى ايشغال قىلىشكن.
- سىكۇلار ايتە ليە ھم ليويە نى اكثر قىسملرىنى ۱۲۸۹ يىلدە ايشغال قىلكن.
- مئە شۇ شكدە افرىگە نى شمالى بۇتۇن جھان سىكۇلار كافىرلرىنى قۇلىگە اۈتە دى و عثمانىلرنى اسلامى اضطرارى بىل ھۇمۇتىنى ايتخيارىدن چىقىدى.
- مئە بۇ تاماندن ايسە انگليە ھم ھند ىرىم اراىنى ايشغال قىلكن ايدى، عدنى ايسە ۱۳۱۷ يىلدە ايشغال قىلدى و اۈزىنى مۇطقە لرىنى ىمنى جۇبى چىگرە لرىگە چە كىنگىتىردى، ۱۲۹۲ يىلدە عثمانىلرنى اسلامى اضطرارى بىل ھۇمۇتى گىرمە نيە بىلن بىرىنچى جھان جىگىدە مۇتجد بۇلىشىدن آلدىن، انگليە آل سعودى كۈزىنى آلدىدە عثمانىلر ھاكىمىتىنى بىر قىسمى حسابلنگن عراقى جۇبىنى، فاونى، بصرە نى ايشغال قىلدى.
- اسلامى اضطرارى بىل ھۇمۇت اۈزى تۇشىپ قالگن ضرورت و اضطرارى ھالئدن چىقىش اۈچۈن ىعنى تىقى سىكۇلار كافىرلر تامانىدن اسلامى ديارلرنى ايشغال قىلىنىشى و اىچكى مۇشكلاتلر سببلى ۇجۇدگە كىلگن مۇعمانى ھل قىلىش اۈچۈن گىرمە نيە بىلن مۇتجد بۇلدى و بىرىنچى جھان جىگىدە ايشىراك ايتدى. مئە بۇ پىتدە گىرمە نيە نى دۇشمىلرى عثمانىلرنى اسلامى اضطرارى ھۇمۇتىنى ھم دۇشمىلرى بۇلىشكن .
- مئە بۇ وقتدە اۈچتە ھىلمە – ھىل مۇتە تامانىدن تىقى سىكۇلار كافىرلرنى باسقىنچىلىك پىتدە فتوا صادر بۇلدى.
- اۈلرنى بىرى آل سعودى نىجىلرى تامانىدن بۇلىپ اۈندە عثمانىلر ھۇمۇتىنى و اۈنى طرقدارلرنى تىقىر قىلىندى.
- اىكىنچىسى ھۇمى جعفرى شىعە لرىنى مۇرج سى تامانىدن صادر قىلىندى.
- اۈچىنچىسى ايسە عثمانىلرنى مۇقتىلرى تامانىدن صادر قىلىندى.

بېرىنچى فتوا اسلامى اضطرابى بَدَل حُكُومَت وَ تَشَقِى سِكُولار كافِرلار تامانىدن ايشغال قىلىنىشىگە بىلدىرىلگن مۇناسىبت حَقِيدَه بُولىپ، اۇ نَجْد اُولامالريگە تىگىشلى ايدى:

نَجْدِيَت اَوْشَه پَيْتَدَه هَم وَ حَاضِرَدَه هَم قَوْيِدِگِيچَه اِعتقادگه اِيگه بُولىشگن: "عُثمانيَلر دَوْلَتِي صُوفِيَلرِنِي طَرَفدارِي بُولگن صُوفِيَلر هَم قَبِرلَرِنِي عِبَادَتِيگه اِعتقاد قِيلىشگن." مَنَه بُو حَالَتَدَه اِسلامِي اضطرابِي بَدَل حُكُومَتِيَنگ نَجْدِي قُوز غُلانچِيَلر بِيَلَن قِيَلگن جَنگِي بُوگُونگِي كُونَدَه سِياسِي اِيختِلَافلَر نامِي بِيَلَن رِواجلَنگن اِيختِلَافلَر سَبَبِي بُولمَگن، بَلَكِي نَجْد اُولامالريني فتوالرين، اُولرني اَدبياتيدَن آچيق- آيدين كُورِينيب تُورگِيديك، نَجْدِيَلر عُثمانيِنِي "مُشرك" وَ مُرْتَد وَ اُولرني قُول اَسْتِيَدِگِي ديارلَرِنِي دَارُ الْكُفَر وَ دَارُ الْحَرْب دِيَب سَنَشگن وَ عُثمانيَلر ايسَه نَجْدِيَلرينيگ وَ هَابِيلِيگِي سَبَبِي اُولرني گُومراه، قُوز غُلانچِي اِسلامِي فِرَقَه يَعْنِي اَهْلِي بَغِي دِيَب بِيلىشگن، نَجْدِيَلرينيگ عُثمانيَلر بِيَلَن قِيَلگن جَنگَلَرِي دِيِنِي جَنگ (بِيَر دِيِنِي باشقَه بِيَر دِيِن بِيَلَن قِيَلگن جَنگِي)، عُثمانيَلرِنِي نَجْدِيَت بِيَلَن قِيَلگن جَنگِي ايسَه مَذَهْبگَه اَنَد جَنگ (اِسلامِي مَذَهْبِي باشقَه بِيَر اِسلامِي مَذَهْب بِيَلَن قِيَلگن جَنگِي) حَسَابلَنگن. نَجْدِيَت اَصْلِيَدَه حَنَبَلِي مَذَهْبِيَنگ مُحَمَّد ابن عَبْدِالْوَهَّابِنِي كُوز- قَرَشِي اَساسِيَدِگِي تَفْسِير يَدِير، عُثمانيَلر اُولر يِنِيَنگ حَاكِمِيَتِي اَسْتِيَدِگِي ديارلَرِنِي هَمَه سِيَدَه اُونِي وَ هَابِيَت دِيَب اِسْمَلَشگن.^{۹۸}

شَيْخ حُسَيْن ابنِ غَنَامِي اَيْتَدِيكِي: صَالِح كِيَشِيَلَرِنِي، اُوليالَرِنِي عِبَادَتِيگه يُوز تَوْتِيَشگن ايدِي وَ دِيَندِگِي تَوْجِيَد اَرقَانِيَنِي تَشَلَب قُوِيَشگن بُولِيب مُشْكِلَاتلَر، بَلالَر، فَاجِيَعَه لَر پَيْتِيَدَه اُوتِيب كِيَتگن صَالِح كِيَشِيَلَرَدَن پَنَاه تاپِيَشَرِي.^{۱۰}

سَعُود ابنِ عَبْدِالْعَزِيز هَم عُثمانيَلرينيگ عِرَاقَدِگِي وَاليسِيگه يازگن نامَه سِيَدَه اَيْتَدِيكِي: سِيَزلَرِنِي نَزْدِيَنگِيزدَه اَلله تَعَالٰى گَه نِسَبَتاً كُفَر وَ شِيرِك شِعارلَرِي ظَاهِر بُولگن؛ قَبِرلَرِنِي اُوسْتِيگَه گُومبَدَلَر قُورِيَش، اُولرني زِيَننَلَش، نَقْشَلَر بِيَلَن بِيَزَش وَ اُولرني زِيَارَت قِيلىش، حَالْبُوكِي اَلله وَ رَسُولِي بُونگَه رُحَصَت بِيَرْمَگن اِيديَلَر، اُولَر اُچُون بِيَرَم مَراسِملَرِي اُوتكزِيلَدِي وَ حَاجَتلَرِنِي رُويابگَه چِيَقَرِيَشِنِي وَ مُشْكِلَاتلَرِنِي حَل قِيلىشِنِي، هَمَدَه غَم- اَنْدُوهلَرِنِي تَسْكِين بِيَرِيَشِنِي طَلَب قِيلىنَدِي. مَنَه بُو عَمَللَر بِيَر تاماندَه، بِيَش وَقت نَمازگَه اُوحَشَش

^{۹۸} شَيْخ نَاصِر الْفَهْد، دَوْلَت عُثمَانِي وَ چِگونگِي بَرخورد دَعْوَت اِمَام مُحَمَّد بنِ عَبْدِالْوَهَّاب رَحْمَه اَلله عَلَيْهِ نَسَبَت بَه اَن، ص ۱
^{۹۹} شَيْخ ابنِ بَادِيَس مالِكِي [مُتَوَفَى: ۱۳۵۸ هـ.ق] مِي_گُويَد: «الْاَثَرَاكُ هُم الَّذِيْنَ اَطْلَقُوا عَلٰى حَنَابِلَةِ نَجْد مَسْمٰى (الْوَهَّابِيَّةَ)، وَ هُم الَّذِيْنَ نَشَرُوا عَنْهُمْ التَّهْمِ وَالْاَكَاذِيْب فِي الْعَالَمِ الْاِسْلَامِي، وَ اسْتَأْجَرُوا الْفُقَهَاء فِي جَمِيعِ الْاَقْطَار لِیُؤَلِّفُوا، وَ یَكْتُبُوا، وَ یَكْذِبُوا، عَلٰى حَنَابِلَةِ نَجْد» [مَجْلَهِي الصِّرَاط، شِمَارَه ۵]
 تَرَكْهَا اَز دَوْلَت عُثمَانِي هَمَان كَسَانِي بُوَدَنَد كَه نام وَ لَقَب وَ هَابِيَت رَا بَر حَنَابِلَهِي نَجْد اِطْلَاق نَمُودَنَد وَ هَمَان كَسَانِي بُوَدَنَد كَه دَر عَالَم اِسلامِي دَر مُورَد اَنهَا تَهْمَت_هَا وَ دُرُوحَا مَنْتَشَر نَمُودَنَد وَ فُقَهَاء رَا دَر جَمِيعِ اَقْطَار اَجْبَر نَمُودَه تا اِيَنكَه بَر عَلَيْهِ حَنَابِلَهِي نَجْد تَالِيف نَمَايَنَد وَ بَنُويَسَنَد وَ دُرُوح بَگُويَنَد.

^{۱۰} رَوْضَةُ الْاَفْكَار ص ۵۱۵ بَعْد

دینی واجباتلارنى ضایه كیتكزیش هم باشقه بیر تامانده جایلاشگن، دیمك نمازخانلارنى اوزى يکگه حالده نمازینی اوقیدى، نماز و زکاتنى ترك قیلگن کیشیلارنى بو حونیک ایشلاریدن قیته ریلیمیدی و منه بو موضوع همه جایده ترقلگن، جوده کؤپ دولتلرده: سوریه ده، عراقده، مصرده و باشقه دیارلرده هم وضیعت منه شۇندى حالده دیر. ^{۱۱}

سۇلتان محمد فاتح حقیده هم آیتیشدیكى: او کانسنتیپالنى فتح قیلگندن سونگره ۸۵۷ هجرى ییلده ابو ایوب انصارى رضى الله عنه نى قبرینى تاپدی و اونی اوستیگه گؤمبدلی مقبره قوردیردی و اونی یانیگه ایسه مسجد سالدیردی، منه بو مسجدنى ایسه اق مرمز تاشلر بیلن بیزیدی، عثمانیلرینگ ینگى پادشاهی منه بو مقبره گه کیلیدی و اجرا قیلینگن بیر مراسمه سۇلتاننى قیلچینی (عثمان بیرینچینی) مولویه طریقه تینی شیخیدن قبول قیلیب آلدی. ^{۱۲}

منه بو پادشاه بیرینچی بولیب مدنى و جزاى قانونلارینی اساسینی بینا قیلگن ایدی، قرآن و سۇتده وارد بولگن بدنى جزالارنى اوزگرتیردی- بدنى قاصاص احکاملریدن بولمیش "تیشنى برابریده تیش و کوزنى برابریده کوز و....." - منه بولرنى دینه اؤچون نقد پول تولولارینی رواجلنتیردی، سۇلتان سلیمان زمانیده منه بو حکملرنى برچه سى بویچه برچه زمينه لرده پیاده قیلیندی. ^{۱۳}

سۇلتان سلیمان حقیده هم آیتیشدیكى: او باغدادگه کیلگن پیئیده ابو حنیفه نى قبریگه مقبره قوردی و اونی اوستیگه گؤمبد قیلدیردی، او نجفدگی، گر بلادگی رافضیلارنى مقدس جایلریگه، زیارتگاهلریگه باردی و اولرنى اوستیگه بینالرنى قوردی، کییینچه لیک منه بو بینالر موحدلر تامانیدن نابود قیلیندی. سعود ابن عبدالعزیز اوزینی بغداد والیسیگه یازگن نامه سیده - بو حقیده آلدین هم ایشاره قیلیب اؤتگن ایدیک - منه بۇندى یازدی: ^{۱۴}

سیرنى و اماملرینگیزنى، حاکملرینگیزنى حالى اسلامدن ادعا قیلگن شهادتلرینگ یالغان ایگنیگه دلالت قیلدی، سیرلرنى پادشاهینگیز اوزینی عمکیسینی اؤغلینى رسول الله صلى الله عليه وسلمنى زیارتلریگه جؤنتگن پیئیده، رسول الله صلى الله عليه وسلمدن دشمنلرینی اوستیدن غلبه بیریشلیکلرینی طلب قیلدی و رسول الله صلى الله عليه وسلمنى فریاد قیلیب چقیردی و اوندە بنده فقط الله نى قرشیسیده قیلیشى لازم

^{۱۱} الدرر السنیه ۱ / ۳۸۲

^{۱۲} الدولة العثمانیه دولة اسلامیه مفتري عليها ۱ / ۶۴

^{۱۳} تاريخ الدولة العلية ص ۱۷۷ . فتح القسطنطينية ومحمد الفاتح ص ۱۷۷

^{۱۴} تاريخ الدولة العلية ص ۲۲۳ و الدولة العثمانیه دولة اسلامیه ۱ / ۲۵

بۇلگن زَلِيلِيك، خُشوع مَوْجود ايدى، اۇلر ايسه مَنه بُو خُشوعنى، زَلِيلِيكنى الله نى بَنَدَه سى بُولميش
مُحَمَّد مُصطَفَى صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمگه نِسَبَتاً قِيلِيشْدى. ^{۱۵}

بَعْدَدَدگى عُثمانيلىرى واليسى سَعُود ابنِ عَبْدِالْعَزِيزگه يازگن نامَه سِيَدَه قُويِدَگىلَرنى اَيْتدى: "بِيزلَر
مُسلَمانيْمِز وَ بِيَزلَر شُونگه اِتِّفَاق قِيلَمِيْزكى، بِيَزلَرنى بَرَجَه اِماملَرِيْمِز وَ تَوْرَت مَذهَبى اِماملَرى وَ دِيْننى،
مِلَّتَنى مُجْتَهَدلَرىنى عَقِيْدَه سى اَنَه اَوْشَه تَوْرَت مَذهَبى اِماملَرى اِيگَه بُولگن عَقِيْدَه دِيْر". سَعُود ابنِ
عَبْدَالْعَزِيز اُونى نامَه سِيگه جَوَاب بِيَردى: الله تَعَالى نى كَلَامِيْدَن وَ پِيْغَمْبَرىنى وَ تَوْرَت اِمَامگه
اِيْرگشگنلَرنى سُوْزَلَرِيْدَن بِيَزلَرگه مَعْلُوم بُولدِيكى، سِيَزلَرنى حُجَّتِيْنگِيز باطِل وَ بِيكار دِيْر، قِيلَاْتگن
اِدْعَالَرِيْنگِيزنى هَم پاْيَه سى، اَساسى يُوْق، هَر قَندى كِيْشى بِيْر نَرَسَه نى اِدْعا قِيلِيشلِيگى بِيْلَن اُوْزىنى
رَاسْتگوى اِيگىنى اِثبات قِيْلَه اَلَمِيْدى، مَگر اِيْنكى اُوْزىنى عَملى بِيْلَن اِثباتلى اَلدى. شُونِيْنگِديك مِيْنگ
دِيْنارنى تِيْلَدَه اَيْتِيشلِيك بِيْلَن اَدَم باى يُولِيْب قَالَمِيْدى، يَهُودِيْلَر رَسُوْل الله صلى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمگه نِسَبَتاً اَنَه
اَوْشَنچَه دُشْمَنچِيلِيكلَرِيگه قَرَمَسَدَن رَسُوْل الله صلى الله عَلَيْهِ وَسَلَّم اُولَرنى دَعَوْت قِيلگن پِيْتَلَرِيْدَه اَيْتِيشدِيكى:
"نَحْنُ مُسْلِمُونَ" يَعْنى بِيَزلَر مُسلَمانيْمِز، وَ نَصارالَر هَم شُوندى دِيْيِشْدى، حُوددى شُونگه اَوْحَشَش فِرْعَوْن
هَم اُوْزىنى قَوْمِيگه قُويِدَگىلَرنى اَيْتدى: **مَا أَرِيْكُمْ إِلَّا مَا أَرَى وَمَا أَهْدِيْكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ** " (اُونى اَيْتگن
سُوْزَلرى يالغاندَن باشقَه نَرَسَه اِيْمَس ايدى) مُوسى گَه نِسَبَتاً اُولِيْم حُكْمِينى صَادِر قِيلگىنى اَساسلَب اَيْتدِيكى:
فِرْعَوْن اَيْتدى: "مِيْن سِيَزلَرگه فَقَط اُوْزِيْم رَوَا قِيلَاْتگن نَرَسَه نى (يَعْنى مُوسىنى اُولدِيرِيشنِيْنگ مَصْلَحَتِيْنى)
گِيْنَه كُورَسْتُورْمَن وَ مِيْن سِيَزلَرنى فَقَط تُوْغرى يُولگه پِيْتَكَلَرْمَن!" ^{۱۶}

شَيْخ نَاصِرُ الْفَهْد أَفغانِستاننى اَمِيْرگه تَامَانِيْدَن اِيْشغال قِيلِيْنگِيْدَن سُونگ، مُؤْمِنلَرنى أَفغانِيْستان مُسلَمانلَرِيگه
يَارَدَم بِيْرِيْشگه چَارَلَب وَ مُسلَمانلَرگه قَرشى كافِرلَرگه يَارَدَم بِيْرِمَسلِيكگه تَرغِيْب قِيلِيْب مَطْلَب نَشَر بِيَردى
وَ مَنَه شُو سُوْزَلرى سَبَبلى اَمِيْرگه گَه وَ اُونگَه مُتَّحِد بُولگنلَرگه قَرشى عَمَل قِيلِيشدَه عِيْلَه نِيْب ۱۳۸۲
شَمْسِي يِيْلَدَه اَل سَعُود تَامَانِيْدَن قُولگه اَلِيْندى وَ ۳۱ پِيْل يَكگَه طَرَزَدَه «اَلْحَافِر» زَنَدَانِيگه تَشَلْندى، بُو كِيْشى
اَيْتدِيكى: شَيْخ مُحَمَّد ابنِ عَبْدِالْوَهَّابنى دَعَوْتى عُثمانيِلَر حُكُومَتى بِيْلَن قَندى قَرَمَه – قَرشى بُولگنى بَارَسِيْدَه وَ
شَيْخنى دَعَوْتى حَقِيْدَه وَ اُونِيْنگ عُثمانيِلَر حُكُومَتِيْنى بَرابَرِيْدىگى اُوْرنى بَارَسِيْدَه شَبَهه لَر مَوْجود، بُو شَبَهه لَر
شُونَدَن عِبَارَتكى، شَيْخ حُكُومَتگه قَرشى چِيْقَقَن وَ مُسلَمانلَرنى تَفَرَقَه سِيگه بائِث بُولگن، شُو سَبَبلى شَيْخنى
دَعَوْتِيْنى مُدَافَعَه قِيلِيْب جُودَه كُوپ اُولامالَر – حَاضِرگى عَصَرَدَه – كُوپ كِتَابلَرنى مَنَه بُو شَبَهه نى رَد

^{۱۵} الدرر السنیه ص ۱۶۰ ، تاریخ الدولة العلیة ص ۱۷۷ و ص ۱۹۸ به بعد

^{۱۶} الدرر السنیه ۱ / ۳۹۱

قېلىپ يازىشكن، اۇلارنى بَعْضِيَسِي اَيْتْدِيكى، نَجْدِيلَرنى دِيارى عُثْمَانِيَلَرنى دَوْلَتِيَدَن مُسْتَقِيل حالَدَه بُولگن وَ شۇ سَبَبِلِي هَم شَيْخنى دَعْوَتِيَدَه اۇ كِيَشِينى عُثْمَانِيَلَرنىنگ دَوْلَتِيگَه قَرشى چِيقَقَن، دِيَب اَيْتِيَب بُولمِيَدِي.^{۱۷}

أَمَّا بُو سُوْزَلَر اُچ جَهْتَدَن قَبُول قِيلِيْنْدِيْمِي:

بِيرِيْنچِيْدَن: نَجْدِيلَرنى دِيارلَرىنى اُوستِيْدِگِي حُكُومَت وَ رِيَاست رَسْمًا عُثْمَانِيَلَر دَوْلَتِي تَامَانِيَدَن باشَقَه رِيلَردى، اُونى اُوستِيَدَه حُوددى حِجَازنى، شَامِنى يَمَننى، عِرَاقنى وَ باشَقَه دِيارلَرنى اُوستِيَدَه حُكُومَت يُوْرگِيْزگِيْدِيك حَاكِمِيَت قِيلگن، نَجْد اَمِيرلَرىنى حَرَّاجى هَم مَنَه شۇ دِيارلَرَدَن كِيلَردى.^{۱۸}

ايكِيْنچِيْدَن: اَگَر نَجْد دِيارلَرىنى مُسْتَقِيل دِيَب قَبُول قِيلگن تَقْدِيرِيْمِيْزْدَه هَم، بَرِيْبِير شَيْخُ الْإِسْلَامنى دَعْوَتِي نَجْدَدَن اُوتِيَب حِجَاز، يَمَن، فَارس كُورْقَه زِيگَه، عِرَاقنى أَطْرَافِيگَه، شَامگَه كِيرِيَب كِيلگن اِيْدِي، گَرَبَلَاگَه هُجُوم قِيلِيَب دَمَشَقنى مُخَاصَرَه قِيلِيَب آلدى، شُبْهَه سِيْز مَنَه بُو دِيارلَرىنى بَرَجَه سِي عُثْمَانِيَلَرنىنگ حُكْمَرَانلِيگِي اَسْتِيَدَه بُولدى.

اُچِيْنچِيْدَن: بُو دَعْوَتنى اِمَاملَرىنىنگ بَرَجَه سِي مَنَه بُو مَوْضُوعگَه مُتَقَبِل بُولِيْشگنكى، عُثْمَانِيَلَرنى دَوْلَتى دَارُ الْحَرَبِيْدِير، مَگَر شَيْخُ الْإِسْلَامنى دَعْوَتِيگَه مُوَافِق جَوَاب بِيرگن مَنَظَقَه لَرگِيْنَه دَارُ الْحَرَب جِسَابَلَنَمَسدى، شَيْخُ الْإِسْلَامنى دَعْوَتى خَالِص تَوْجِيْدگَه وَ شِيرَكگَه، اُونى اَهْلِيگَه قَرشى كُورَش اِيْدِي، اُوشَه دُورْدِگِي اِيْنِگ كَنْتَه شِيرَكنى جَمَايَه چِيلَرِيْدَن بِيرى عُثْمَانِيَلَرگَه قَرشى جَنگ اِعلان قِيلِيْنِيْشى جِسَابَلَنگن.^{۱۹}

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

حَاضِرگِي عَصْرْدِگِي دَارُ الْإِسْلَامنى نَمُوْنَه لَرى (۶) (عُثْمَانِيَلَرنىنگ اِسْلَامى اِضْطِرَارى بَدَل حُكُومَتى-۲)
(۲۹ بُولِيْم)

^{۱۷} دعاوى المناوئين ۲۳۳ - ۲۴۰

^{۱۸} الدولة العثمانية ص ۲۰۱

^{۱۹} ناصر الفهد، دولت عثمانی و چگونگی برخورد دعوت امام محمد بن عبدالوهاب رحمه الله عليه نسبت به آن، ص ۱۷

آل سَعُودَنى اُون بېشىنچى حاكىمى بولمىش سَعُود ابن عَبْدِالْعَزِيز بَغدادنى والىسىگە يازدىكى: اَمَّا سِيزْنى قَوَيْدْگى سۇزىنْگىز: بېزىلر قَنْدى قېلىپ بېلمىگن حالدە فِتْنە بَرپا قىلگنمىز وَ اَهلى قِبْلە مُسلمانلرىنى تَكْفير قىلگنمىز وَ الله گە، آخىر تگە ايمان كىلتىرگن كىشىلر بىلن جَنگ قىلەمىز!

ايندى بېزىلرنى جَوابىمىز شۇكى: بېزىلر هېچ قَچان شَخْصَنى گۇناھى سَببىلى تَكْفير قىلمىگنمىز، بلكى بېزىلر الله گە شىرك كىلتىرگن ھەمدە الله گە شىرىكلرنى قۇيىپ الگن كىشىلرگە قَرشى جَنگ قىلەمىز، چۈنكى اۇلر خۇددى الله نى ھالگىندىك باشقە شىرىكلرنى ھەم ھالاشە دى وَ اۇلر الله اۇچۇن قُربانلىك قىلىشلىرى لازىم بولگىنىدىك اۋشە شىرىكلر اۇچۇن قُربانلىك قىلىشىدى، اۇلر اۇچۇن الله گە نذر قىلىشلىرى لازىم بولگىنىدىك نذر قىلىشىدى، خۇددى الله دَن قَنْدى قۇرقىشلىرى لازىم بولسە شىرىكلردن ھەم شۇندى قۇرقىشىدى، مُشكلاتلر پېتىدە اۇلردن پَناء تاپىشىدى وَ اۇلردن مَنفَعَت، فايده طَلَب قىلىشىدى، قېرىلرنى اۋستىگە بېنا قىلىنگن بۇتلر، گۇمبىلر يوليدە جَنگ قىلىشىدى وَ مَنە بۇ گۇمبىلر، بۇتلرگە الله نى اۋرىيدە عِبادت قىلىشىدى.

دېمك اگىر سىز اۋزىنْگىز قىلياتىگن اِدْعالرىنْگىزدە راستگۇى بولسنىگىز وَ اۋزىنْگىزنى اسلام مِللتىدن دىيىپ بېلسنىگىز وَ رَسول الله صلى الله عليه وسلمگە ايرىگىشسنىگىز، مَنە بۇ بۇتلرنى ھەم سىنى يۇقاتىنْگىلر وَ اۇلرنى پېر بىلن يَكسان قىلىنْگىلر، بَرچە شىرىكلردن وَ بَدْعتلردن الله گە توبە قىلىنْگىلر، اگىر سىزىلر مَنە بۇ ھالىنْگىزدە قَالِب كىتسنىگىزىلر وَ شىرىكلردن توبە قىلمىسنىگىزىلر وَ پېغمبرى ارقلى يۇبارىلگن الله نى دىيىگە پايىند بولمە سنىگىزىلر، دېمك بېزىلر ھەم سىزىلر الله تَعَالىنى دىيىگە قىتمىگۇنىنْگىزچە سىزىلرگە قَرشى جَنگدَن قۇلىمىزنى تېيىمىمىز. ۲۰

شېخ سُلَيْمان ابن عَبْدِ الله پېر كِتابىنى يازدى – اۋنى اِسْمىنى دَلالِل دىيىپ قۇيە دى – نَجْدىتگە قَرشى تۈرك لَشْكرىگە ياردەم بېرگن حَتّى اگىر اۇلرنى دىيىدە بولمىسە ھەم – قېرىست بولمىسە – اۇلرنىنْگ كُفرىگە، اِرْتىدېگە ۲۰ دَن أَشْبِق دَلِيل كىلتىرىدى وَ اۇلرنى لَشْكرىنى غازىلر لَشْكرى (گۇمبە وَ شىرك عَسگرلرى) دىيىپ ناملىدى. ۲۱

۲۰ الدرر السنّية ۷ / ۳۹۷

۲۱ الدرر السنّية: ۷ / ۵۷ - ۶۹

شَيْخ عَبْدُ الطَّيْفِ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ هَمْ عُثْمَانِيَلَرْنِي لَشْكَرِي حَقِيدَه آيْتَدِيكِي: اُولَر تَوْحِيدِنِي يُوقَاتِيش وَ اُونِي بُوْتُونْلِي نابۇد قِيلِيش اُوچُون كِيلِيشْگَن، اُولَر شِيرَك بَرِيَا قِيلِيب دِينِنِي تَعَطِيل قِيلِيشماقچي وَ كُفَر تَوْحِيدِنِي اُوستِيدَه ظَاهِر بُولِيشِينِي ايسْتَشِييْتِي. ۲۲

نَجْدِيَت اُولامالَرِنِي اَرَسِيدَه عُثْمَانِيَلَر دَوْلَتِيگَه نِسْبَتاً اِينْگ شِدْدَتْلِي بُولْگَنلَرْدَن بِيرِي شَيْخ حَمْد ابْن عَتِيْق بُولْگَن اِيْدِي، اُو كِيشِي بِيْلَن شَيْخ عَبْدُ الطَّيْفِ ابْن عَبْدِ الرَّحْمَنِ ابْن حَسَنَنِي اُورْتَه سِيدَه يازِيلْگَن نَامَه لَرْنِي "دُرُورُ الْاَسْتِيَه نِي الْتِيْنِچِي وَ يَتْتِيْنِچِي جِلْدلَرِيْدَه اُوقِيْب آلَه سِيْز.

عُثْمَانِيَلَر حُكُومَتِيْنِي لَشْكَرِي عَرَبِسْتَان يَرِيْم اَرَالِيگَه كِيرِيْب بارْگَن پِيْتِيدَه، بَعْضِي اَهْلِي سُنْتَدَن بُولْگَن بُوْادِي شَهْرِيْدْگِي كِيْشِيَلَر عُثْمَانِيَلَرْنِي لَشْكَرِيگَه قُوشِيْلَدِي، شَيْخ حَمْد "مُرْتَدلَرْگَه وَ تُوْرْكُلَرْگَه يَارْدَم بِيْرِيشْدَن نَجَات تاپِيش، قُوتِيلِيش يُوللَرِي" نَامَلِي كِتَاب يازْدِي، اُونْدَه عُثْمَانِيَلَر لَشْكَرِيگَه يَارْدَم بِيْرْگَن هَر قَنْدِي شَخْصِنِي تَكْفِيْر قِيْلَدِي. ۲۳

شَيْخ عَبْدُاللهِ ابْنِ عَبْدِالطَّيْفِيْگَه سَوَال بِيْرِيْلَدِيكِي، اَگَر بِيْر كِيْشِي مَنَه بُو دَوْلَتِنِي — عُثْمَانِيَلَر دَوْلَتِيْنِي - كَافِر دِيْب بِيْلْمَسَه وَ اُولَرْنِي مُسْلِمَانلَرْدَن كُورَه أَفْضَل كُورْسَه وَ اُولَرْنِي وَلَايَتلَرِيگَه قُوشِيْلَسَه وَ اُولَر بِيْلَن بِيْرْگَه جِهَاد قِيلِيشِنِي يَحْشِي كُورْسَه ياكِي بِيْر كِيْشِي اُولَرْنِي يَحْشِي كُورْمَسَه وَ فَقَط عُثْمَانِيَلَرْنِي هَمْدَه اُولَرْگَه هَمْرَاه بُولْگَنلَرْنِي بَغِيْلَر (سَرْگَش وَ ياغِي) دِيْب سَنَسَه وَ اُولَرْنِي نَرْسَه لَرِيْنِي حَالَال دِيْمَسَه، مَگَر بَغِيْلَر جَمَاعَتِيْدَن اَلِيْنْگَن نَرْسَه حَالَال بُولْسَه، بُونْدِي كِيْشِيَلَرْنِي حُكْمِي نِيْمَه؟ اُولَرْدَن اَلِيْنْگَن هَر قَنْدِي نَرْسَه حَرَام بُولْدِيْمِي؟

بُونِي جَوَابِيْگَه شَيْخ آيْتَدِيكِي: عُثْمَانِيَلَر دَوْلَتِيْنِي كُفَرِيْنِي تَشْخِيص بِيْرْمَگَن وَ اُولَر بِيْلَن مُسْلِمَانلَرْنِي بَغِيْلَرِي اُورْتَه سِيْگَه فَرْق قُويَه اَلْمَگَن هَر قَنْدِي كِيْشِي، لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ نِي مَعْناسِيْنِي بِيْلْمَبْدِي، اَگَر بُو كِيْشِي عُثْمَانِيَلَر دَوْلَتِيْنِي مُسْلِمَان دِيْب اِعْتِقَاد قِيلْسَه، اُونِي جِهَالْتِي نِهَائِيْتَدَه شِدْدَتْلِي بُولِيْب كِيْتَدِي وَ حُودْدِي كَافِرلَرْنِي كُفَرِيْگَه نِسْبَتاً قِيلِيْنْگَن شُبْهَه گَه اُوحْشِيْدِي، كِيْمَكِي عُثْمَانِيَلَرْنِي مُسْلِمَانلَر تَامَانْگَه تَارْتِيْب اَلِيْب كِيلْسَه ياكِي هَر قَنْدِي شَكْل يَا يُول بِيْلَن بُولْسَه هَمْ اُولَرْگَه يَارْدَم بِيْرْسَه، دِيْمَك اُو اَچِيْق — آيْدِيْن اِسْلَامَدَن چِيْقِيْبْدِي وَ مُرْتَد بُولِيْبْدِي. ۲۴

۲۲ الدرر السنية: ۷ / ۱۴۸ - ۱۵۲

۲۳ شيخ حمد بن عتيق، سبيل النجاه و الفكاك من موالاه المرتدين و الاثراك

۲۴ الدرر السنية ۸ / ۲۴۲ / عبدالرحمن نجدى، الدرر السنية فى أجوبة النجديّة، ج ۱۰، ص ۴۲۹. سايت مكتبة الشاملة به آدرس: <http://shamela.ws/browse.php/book-3055>. «و سئل الشيخ عبد الله بن عبد اللطيف عن من لم يكفر الدولة- أى العثمانية- ... فأجاب: من لم يعرف كفر الدولة و لم يفرق بينهم وبين البغاة من المسلمين لم يعرف معنى لا إله إلا الله، فإن اعتقد مع ذلك أن الدولة مسلمون، فهو أشد و أعظم، و هذا هو الشك فى كفر من كفر بالله و أشرك به، و من جرهم و أعانهم على المسلمين بأى إعانة فهي ردة صريحة».

مَنْهُ شُو أَلدَّر السَّنيَّة كِتَابِيَّة كَيْلَتِير يَلِيشِيچَه: "أَهْلِي مَكَّه بُولْگَن كَيْشِيلَرْنِي قَبْر لَرِيگَه وَ بَاشَقَه صَالِح كَيْشِيلَرگَه سِيغِيْنَه دِيگَن، هَمْدَه خُدَانِي تَوْحِيدِيْدَن شِير كَكَه اُوتِيْب آلْگَن وَ رَسُوْلِي خُدَانِي سُنِّيْنِي بَدْعَتْگَه اَلْمَشْتَرِيْب آلْگَن تَوْر كِيَه دَوْلَتِيْدِيگِي مُشْرَكْلَرْنِي تَكْفِير قِيْلِمَسَه؛ اُو هَم اَنَه اُوشَه لَرگَه اُوحْشَب كَافِر بُولْدِي. اَگَرچِي اُو اُولَرْنِي دِيْنِيْنِي يَاقْتِير مَسَه وَ اُولَرگَه نِسْبَتَا نَفَرْتْگَه اِيگَه بُولْسَه وَ اِسْلَامْنِي، مُسْلِمَانْلَرْنِي يَحْشِي كُورْسَه هَم؛ زِيْرَا مُشْرَكْلَرْنِي تَكْفِير قِيْلِمَكَن هَر قَنْدِي كَيْشِي قُرْآنِي تَصْدِيْقْلَه مَكَن بُولْدِي؛ چُونَكِي قُرْآن مُشْرَكْلَرْنِي تَكْفِير قِيْلِگَن وَ بِيْز لَرگَه هَم اُولَرْنِي تَكْفِير قِيْلِيْشِيْمِيْزگَه، هَمْدَه اُولَرگَه دُشْمَنْچِيْلِيك قِيْلِيْب اُولَرگَه قَرْشِي جَنَگ قِيْلِيْشِيْمِيْزگَه دَسْتُوْر بِيْرگَن. ۲۵

شَيْخ سُلَيْمَان اِبْنِ سَحْمَان قَصِيْدَه دَه اَيْتْدِيكِي: تَوْر كْلَرْنِي كُفْرِيْنِي وَ صَفِيْدَه نِيْمَه دِيْسَم بُولَر كِيْن، حَقِيْقَتَدَه اُولَر كَافِر اَقْدِير لَر، بَرچَه مِلَّتْلَرْنِي اِيچِيْدَه اُولَر نِيْنِيگ مِلَّتْلَرْنِي گُومَر اَهْلِيگِي يُولِيْدِيگِي حَرَكْتَلَرِي هَم اَشْكَار دِير، دِيْمَك كِيْمَكِي كَافِر لَر بِيْلَن نُوْسْت بُولْسَه اُو اَنَه اُوشَه لَرْدَن جَسَابْلَنْدِي، عَقْلْگَه اِيگَه بُولْگَن هَر قَنْدِي كَيْشِي اُولَرْنِي تَكْفِير قِيْلْدِي. ۲۶

يَعْنِي دَر حَقِيْقَت مُسْلِمَان كَيْشِي هَم عُثْمَانِيْلَر نِيْنِيگ كَافِر لَرْنِي اُوسْتِيْدَن قَاذَانْگَن غَلْبَه سِي بِيْلَن حُور سَنَد بُولِيْشِيگَه حَقَقِي يُوْق بُولْگَن، چُونَكِي اُولَر عُثْمَانِيْلَرْنِي كَافِر لَرْدَن وَ مِلَّتْلَرْدَن هَم كُورَه بَتْتَر اَق دَسْتَه دِيْب بِيْلِيْشِيگَن، اُولَر يَهُودِيْلَر، نَصَارَا، مَجُوسِيْلَر، صَابِيْنَلَر وَ سِكُؤَلَارِيْسْتَلَرْنِي صُوفِي عُثْمَانِيْلَرْدَن كُورَه پَسْتَرَاقَدَه دِيْب سَنَشْشِيگَن، شُو سَبَبِيْلِي هَم شَيْخ عَبْدُ الله مُحَمَّد اِبْنِ سُلَيْم مَسْجِدَدَه بِيْر چِيْتَدَه اُوتِيرِيْب شَام نَمَازِيْنِي كُوتِيْب اُوتِيرِيگَن اِيْدِي، مُسْلِمَانْلَر بُو پِيْر دَه شَيْخِي بَارْلِيگِيْدَن خَبَر لَرِي يُوْق اِيْدِي، عُثْمَانِيْلَرْنِي دَوْلَتِي حَقِيْدَه صُحْبَتْلَشَه بَاشْلَشَه دِي، اُولَرْنِي بِيْرِي اَيْتْدِيكِي: بِيْز لَرگَه پِيْتِيْب كِيْلِگَن خَبَر لَرگَه كُورَه عُثْمَانِيْلَر غَلْبَه لَرْنِي قُولْگَه كِيْرِيْتِيْشِيگَن، اُولَر حَقِيْقَتَدَه اُولُوغُور دَوْلَت بُولِيْشِيْدِي، دِيْب اُولَرْنِي مَقْتِي بَاشْلَه شَدِي.

شَام نَمَازِي تُوْگَب هَمَّه فَاْرَغ بُولْگَنْدَن سُونْگ، شَيْخ عَبْدُ الله مُحَمَّد اِبْنِ سُلَيْم مَنْبَرْگَه چِيْقَدِي وَ عُثْمَانِيْلَر دَوْلَتِيْنِي يَامَانْلَب بُو حَقِيْدَه يِيْتُوْك بِيْر مَعْرُوضَه قِيْلْدِي وَ شَيْخ عُثْمَانِيْلَر دَوْلَتِي حَقَقِيگَه مَقْتَاوَلَر اَيْتِيْب اُولَرْنِي اُولُوغْلَه يَاتْگَن، اُولَرْنِي يَحْشِي كُورِيَاتْگَن كَيْشِيلَرگَه خُطَاب قِيْلِيْب اَيْتْدِيكِي: اُولَرْنِي حَقَقِيگَه مَقْتَاوَلَر اَيْتْگَن

۲۵ عبد الرحمن نجدى، الدرر السنية فى أجوبة النجديّة، ج ۹، ص ۲۹۰-۲۹۲. سايت مكتبة الشاملة به آدرس:

<http://shamela.ws/browse.php/book-3055>. «فمن لم يكفر المشركين من الدولة التركية، و عباد القبور كأهل مكة و غيرهم، ممن عبد الصالحين، و عدل عن توحيد الله إلى الشرك، و بدل سنة رسوله بالبدع، فهو كافر مثلهم، و إن كان يكره دينهم و ييخصهم و يحب الإسلام و المسلمين فان الذى لا يكفر المشركين، غير مصدق بالقرآن، فإن القرآن قد كفر المشركين، و أمر بتكفيرهم و عداوتهم و قتالهم. ... (همان، ج ۹، ص ۲۹۰-۲۹۲).

۲۶ ديوان ابن سحمان: ص ۱۹۱ : وما قال فى الأتراك من وصف كفرهمفحق فهم من أكفر الناس فى النحل / وأعداهم للمسلمين وشرهم ...ينوف و يربو فى الضلال على الملأ / ومن يتول الكافرين فمثلهم ...ولا شك فى تكفيره عند من عقل / ومن قد يواليهم ويركن نحوهم... فلا شك فى تفسيقه وهو فى وجل

كَيْشِيلَر پۇشيمان بۇلۇپ تۆبە قېلىشلىرى لازىم، قىيىنى مۇسلمان كافىرلارنى - غۇمانىلارنى - يەنى كۆردى ۋە
اۋلارنىڭ غەلبەسى بىلەن خۇرسەند بولدى، اگر بىر مۇسلمان اۋزىنى مۇسلمانلارغا تېگىشلى دېيىپ بېلمەسە، اۋ
اۋزىنى يەنە كېمىلەرگە تېگىشلى دېيەلدى؟^{۲۷}

شۇ سەببىلى ھەم گۇواھ بولگىنىمىزدىكى، اۋلارنى كۆزلىرى اۋنىگىدە يوراپە دىگى سىكۇلار دولتۇر لېويىيەگە،
اۋرىگە نى شىمالىگە ۋە باشقە جايلارغا ھەملە قىلگن پېتلىرىدە اۋلار اصلاً اھمىيەت بېرىشمىدى ۋە سىكۇلارىستلار-
ياكى عەرب تىلى بىلەن ايتىگندە مۇشكىللىرى- نەسارالارنى اۋرىگە قۇيىپ الىشىدى ۋە ايتىشىدىكى بىر نەسارنى
بىر مۇشكىل بىلەن جەنگ قىلىپتى، دېمەك مۇشكىلى يوق اۋلار جەنگ قىلە ويرىشىپتى.

شەيخ عبد الرحمن ابن عبد اللطيف آل شەيخ ايتىدىكى: آشكار كۆرىنىپ تۇرگىنىدىكى غۇمانىلار؛ كافىر، بۇتپەرست
دولت ۋە اۋلارنى دېنى شەيىر ۋە بىدعتكە تۇلە ۋە اۋلار ائە اۋشە - شەيىر ۋە بىدعتنى - ھەمىيە قىلىشىدى.^{۲۸}

مەنە بۇنىگە اۋشەنگن نەزەرلىرى ۋە باشقە نەجد اۋلامالارنى نەزەرلىرى كۆرىپ چىققندىن سۇنىگ شۇنى تۇشۇنىپ
يېتىمىزكى، غۇمانىلارنىڭ مۇتەد اىگىلىكلەرگە ۋە غۇمانىلارنى سەلتەنىنى ائىتىدىكى مەنقەلەرنى دارۇ الكفر ۋە دارۇ
الحرب اىگىلىگىگە شەھە قىلدىگن نەجدى عالم مەۋجۇد ايمەس ايدى، بىرچە نەجد اۋلامالارى صۇفى غۇمانىلارنى
باشقە اصلى كافىرلەردىن كۆرە تەتەرراق دېيىپ سەشەنگن، شۇ سەببىلى ھەم كۆرىپ تۇرگىنىمىزدىكى، ۱۲۹۵ شەمسى
يىلدە مەلىك ابن عبد العزيز ابن سەۋد كۆۋىت ديارلارنى ھاكىمى جابر مەبارك آل صەباح بىلەن بىرگە بىرە
دە ھازىر بۇلىشىدى ۋە ائەلىيە نىڭ سىكۇلار ھۆكۈمەتىنى قۇماندانلارنى غۇمانىلار ھۆكۈمەتىنىڭ لىشىرى
اۋستىدىن قازانگن غەلبەسى بىلەن تەبرىكلەشەلدى!!

اۋلار مەنە شۇنچە يول يۇرىپ كېلىپ دارۇ الاسلامنىڭ مەنقەسىنى بىر قىسمىگە ھۇمران بۇلىپ ائەلگەن
ائەلىيە نىڭ باسقۇنچى ھاكىملارنى تەبرىكلەگنى كېلىشىدى، تەبىئىيەكى اۋلار غۇمانىلارنى يەنى مۇسلمانلارنى
مۇشكىللىرى اۋرىگە قۇيىپ الىشىگن ايدى، ائەلىيە سىكۇلارلارنى ايسە نەسارالارنى اۋرىگە قۇيىشىدى، اصلىدە
مۇشكىللىرى مۇسلمانلارنى بىرىنچى دەرىجەلى دۇشمەنلىرى، نەسارنىلار ايسە مۇسلمانلارنى اۋچىنچى دەرىجەلى
دۇشمەنلىرى ھەسابلىنىدى، بىز مۇسلمانلار مۇسلمانلارنىڭ نەسارنىلار اۋستىدىن قازانگن غەلبەسى بىلەن خۇرسەند بولە
مىز. مەنە بۇلار ايسە مۇسلمانلارنى مۇشكىللىرى اۋرىگە قۇيىشىگن، شۇ سەببىلى ھەم ائەلىيە نى باسقۇنچى

^{۲۷} تذكرة أولى النهى: ۳ / ۲۷۵

^{۲۸} علماء الدعوة: ص ۵۶

حاكىملىرىنى ئىستىقبالىگە كېلىشىدى؛ كۆرىپ تۇرگىنىڭىزدىكى ئۇلارنى ئاتىرىدە ئىتە ئىلە ئىلەرگە قىشى جەھاد قىلگن ئىمىر مۇختار قەيدە ھېچ قەندى سوز ئىتلىگن ئىمس، نىمە ئۇچۇن؟ چۈنكى ئىمىر مۇختار بىر سۈفى بۈلگن ۋە ئىدىلارنى ئىزىدە ئۇ مۇشرك ئىدى، باسقىنچى ئىتە ئىلەرنى ئىسە ئىسرائى دىب جىسابلىشگن؛ ئۇلارنىڭ ئاتۇغرى مەنھجلىرى مەنە بۇندى فاجىئە ئىرى ۋجۇدگە كېلىشىگە ئائىت بۈلگن.

ئىدىت مەنە بۇ قەدىمكى سىنارىيى ئىكرارلىب جۇددى شۇ رالى ئىھسىرىگى ئىسلامى ئىضطىرارى بىل حۇمۇتلىرى بىر ئىزىدە ئۇ ئىتتى؛ مۇشرك ۋە مۇشركلار ئىصلاللىدىن ئالىگن ئاتۇغرى، خۇتا تۇشۇنچە سىبىلى، ھەمدە مۇسلمانلار ئۇچۇن شىرى مۇتتىر غۇزلىرى كىلتىرىش ۋە مۇسلمانلارنى ئاۋرىن تىكفىر قىلىش ئارقىلى، خۇتتى خۇارجىگە، ئىلى بىدەتگە ئۇخشىگن ئىصلاللىرى ئاۋرىن ئىشلە ئىشنى كىتتىدىن بىزلىرى غىرىمىزدە ھەم فاجىئە ئىرى ئىكرارى ئالە ۋجۇدگە كىلتىرىشىتتى. ئىھسىرە شۇلارنى كۆرمە ئىمىزىمى؟

ئىھسىرى ئىتتە بۇتۇن جەھان سىكۇلار كافرلىرى ۋە مۇلى مۇرتلار جۇددى ۋەشى ئىھسانلىرىدىكى مۇسلمانلارگە خەلە قىلىشگن، ئۇلار مۇسلمانلارنى قىلارنى زىارت قىلىشگە ئۇخشىگن ئىسە ئىر بىلن مەشغۇل قىلىپ قۇيىشگن، مەنە بۇ بارە قىلارنى زىارت قىلىشنى ئىصلال قىلىش ۋە مۇسلمانلارنى خۇتلىرىنى تۇغرىلىش ئۇچۇن ئۇنىل رۆيىشلىر، گىللەر مۇجۇد؛ رىسۇل ئىللە سالى ئىللە ۋەلىمە مەدىنە دار ئىسلامىدە بىر نىچە ئىل ئىھسىت ئىلىب بارگن بۇلە ئىر، قەت بىر مۇددەت ئىلارنى قىلارنى زىارت قىلىشدىن قىترىگىلەر، كىيىنراق ئىسە مۇمىنلارگە قىلارنى زىارت قىلىش رۆيىشلىرىنى ئۇرگىتىلەر، ئىنى بۇ ئىشنى ئازاد قۇيىگن ئىدىلەر، ھىگىز مەقەرە ئىرى بۇزىمىگىلەر ۋە قىلارنى تىكىسلىب ئىشلە مىگىلەر، قەتگىنە غىر بىر ئىلدىكى سىكۇلار كافرلىرى پائىختىنى ئىت قىلگن ئىتلىرىدە بۇ ئىشلىرىنى قىلگىلەر. ئىنى مەككە ئى قەتتىن سۇنگ. تۇشۇندىنىگىلەرمى؟ بۇلىب ھەم شۇندى قىلارنى تىكىسلىب ئىشلە گن ئىدىلەرىكى، بۇ قىلارنى ئۇستىگە ئىلە ئىرى بىلگىسى قۇيىلگن ئىكى بۇتخانى ئىر قۇرىلگن ئىدى.

مەنە بۇ غىزىلر تىلگن ئۇلدە مۇسلمانلارنى قۇيى دىر جە دىكى مەسلە ئىر بىلن مەشغۇل قىلىنك ۋە بىرىنچى ئۇرىندىكى ئاساسى مەسلە ئىرى ئىشلىب قۇيىلگن، دىر قەت بۇ بىر گىتلىك بۇلىب ھەر قەندى قەيدە گە ئىگە بۈلگن كىمسە بۇ گىتلىككە مۇتلا بۇلە، ئىتتە سىرر كۆرىدى ۋە سىرە پىدى.

غۇمىنلىرىنى ئىسلامى ئىضطىرارى بىل حۇمۇتى كىستىتتىپانى ئىت قىلماقچى بۇلىب ئۇنى مۇخاسىرە قىلىپ ئىلگن ئىتتە، شىرقى رۇم شىرىدىكى ئىھسىر، ئۇلامالەر ھەر كۇنى بىر- بىرلىرى بىلن تارىتىش، بىت قىلىش، بىر- بىر قىلىش، بىر - بىرلىرىنى مۇت قىلىش ئۇچۇن جەلە ئىشردى. مەنە بۇ جەلە ئىشلىر شىرىنىڭ ئىلىم

بۇلۇشىدىن بىر نىچە كۈن الدىنگچە دوام ايتىدى. اما مەنە بۇ جەملە نىشۇلر عثمانىلارنىڭ اسلامى اضطرارى بۇل
خۇمۇتى بىلەن قەندى قىلىپ مۇقابىلە قىلىش خەيدە ايمىس ايدى، بلكى ملائكە لارنىڭ مۇڭر يا مۇنئىمى ، دىگەن
موضوع دە بۇلگەن؟! بىر نىچە كۈندىن سۇنگ كانستانتىپال ھەم تىلىم بۇلدى و بۇ بحتلر ھەم تۇگىدى. ^{۲۹}

خۇددى شۇ سىنارىيا آندلۇسدىكى مۇسلمانلار اۇچۇن صليبيلارنى خەملە سى پىتتە و اصفهان و رەيدىكى
شافىيىلار، خەفيلر اۇچۇن ياكى رەيدىكى، قرويندىكى خەفيلر، خەفيلر، شافىيىلر اۇچۇن ھەم مۇغوللارنى خەملە
سى پىتتە تەكرارلدى؛ حاضرنى اۇزىدە ھەم شريعت اساسلارىگە نىسبەتاً جاھل بۇلگەن بەضى بىر مۇسلمانلار
مەنە شۇ سىنارىيانى تەكرارلەپ يۇرىتىدى. مەنە بۇ ايشلاردىن قۇلىمىزنى تارتىپ عبرت آلىش و قىتى كىلمە دىمى؟

شيطان آشكار "التيه لىك كافرلر" بىلەن بىرگە تۇغرىدىن- تۇغرى ياكى مۇنافقار تۇدە سىنى كىلى آرقلى
مۇسلمانلارنى مەنە بۇندى نابۇد قىلۇچى كىسلىكلر بىلەن مشغۇل قىلىشنى يەشى كۆردى. سىزلر بىر تەسۋر
قىلىپ كۆرىنگلر: آل سەۋدى حاكىمى بۇلمىش عبدۇ العزىز اسلامى دولتلىرى چىگرە لىرگە تەقسىمەل بىر-
بىرىدىن جۇدا قىلگەن آنگلىيە سىكۇلار دولتىنى ئمايندە سى ساىكس و فرانسىيە سىكۇلار دولتىنى ئمايندە سى
جارج پىكۇ بىلەن ايسدە لىككە رەسمگە تۇشدى، ۱۲۹۴ شەمسى پىلدە ايسە نەجد و حجازدە شاھىگرلىك
قىلىشنى عۆزىگە آنگلىيە بىلەن "پىتتى ماددە دن عبارت قارادانى" تۇزدى و ساىكس، پىكۇ بىلەن كىلىشۈگە
ايرىشىپ قۇسۇپىنى يەۋدلىرگە بىرىشكە اعراف قىلدى، اۇنى سۇلتۇننىڭ مۇفتىلر ايسە قىرگە آند مەسلە لارنى
بىراق قىلىپ آلىپ عثمانىلارنى و باشقە مۇسلمانلارنى ارتىدادى بۇيىچە فتوا صادر قىلىشدى و مۇسلمانلارنى
قانىنى اۇزلرى اۇچۇن مۇباھ قىلىپ آلىشدى. بۇلىپ ھەم مەنە شۇ پىتتى اۇزىدە اۇلارنى كۆز اۇنگىدە فرانسىيە،
آنگلىيە، ايتە لىيە نى سىكۇلار كافرلرى كىيىنچە لىك ايسە آمىرگە، راسىيە و جتاينى سىكۇلار كافرلرى دارۇ
الاسلامنى ايشغال قىلىش و مۇسلمانلارنى اوستىدە اينگ يامان جىنايتلارنى صادر قىلىش ايدى. سىز مەنە بۇ

^{۲۹} عندما كان العثمانيون يحاصرون القسطنطينية، تمهيدا لاقتحامها، كان حكام وحكماء المدينة من البيزنطيين يجتمعون كل يوم للنقاش والجدل والصراخ واتهام بعضهم البعض. هذه الاجتماعات استمرت حتى قيل سقوط المدينة بأياهم. اجتماعاتهم لم يكن للحدث عن كيفية صد العثمانيين، بل كانت حول "معرفة جنس الملائكة، هل هم إناث أم ذكور". بعدها بأيام سقطت القسطنطينية، وانتهى الجدل. هل من معتبر؟! استيقظوا أيها المسلمون!!

کیمسه لرنی اوزلری تامانییدن بو بارده یازیلگن بیرار نرسه نی تاپه آلمیسیر و بوندن سونگ هیچ نرسه تاپیلیدی، بلیکی اولر قوییدگی نرسه لر اؤچون ازار بولیشگن: ۳۱۳۰

۳۰ سانت جون فیلیپی در کتاب «بعثه الی نجد» صفحه ۲۵۵ تا ۲۵۷ این تعهد نامه را به صورت کامل آورده و مقدمه این کتاب توسط دکتر عبد الله الصالح العثیمین از اساتید مشهور دانشگاه‌های محمد بن سعود و ام القرى مکه نوشته شده است. متن کامل این معاهده:

بند اول: این الحکومه البریطانیه تعترف وتقر بان نجدا ، الإحساء والقطیف والجبیل وتوابعها وأراضیها التي ستناقش وتحدد فیما بعد وموانئها علی ساحل الخلیج ، من ممالک لأبن سعود وآبائه من قبله ، وتعترف بأنه حاکمها المستقل ورئيس قبائلها ومن بعده آبنائه وذریته بالوراثه . لکن إختیار الفرد للحکم سیکون طبقا لتعیین سلفه (الحاکم الموجود) له بشرط ألا یکون معادیا للحکومه البریطانیه بأی شکل ؛ مثل أن یکون ضد الشروط الواردة فی هذه المعاهده . / حکومت بریتانیا می‌پذیرد که نجد ، أحساء ، قطیف ، جبیل و توابع و اراضی آن ها تا سواحل خلیج از ممالک محمد بن سعود و پدرانش باشد و قبول می‌کند که حاکم و رئیس قبائل مستقل باشد و بعد از عبد العزیز هم نسل اندر نسل حکومت عربستان سعودی به فرزندان او برسد . اما حاکم بعدی را حاکم فعلی ، تعیین می‌کند به شرط این که حاکم بعدی با حکومت بریتانیا هیچ نوع دشمنی نداشته باشد ؛ مثلا مخالف شرطهای این پیمان‌نامه نباشد.

بند دوم :وفی حاله اعتداء أیه قوه أجنبیه علی أراضی ممالک ابن سعود وذریته بدون الرجوع إلی الحکومه البریطانیه وبدون إعطائها فرصه للإتصال بابن سعود وتسویه الأمر ، ستساعی الحکومه البریطانیه ابن سعود إلی الدرجه التي تراها وبالطریقه التي تعتقدها ، کافیه لحمایه مصالحه وأراضیه/ اگر یک قدرت خارجی به سرزمین‌های سعودی حمله کند ، حتی بدون اجازه آل سعود و نوادگان او (حاکمان بعدی) و بدون اتلاف وقت برای اتصال با ابن سعود و مشورت با او ، حکومت بریتانیا به هر اندازه‌ای که صلاح بداند و به هر روشی که بپسندند وارد جنگ می‌شود و حکومت ابن سعود را کمک خواهد کرد.

بند سوم :یوافق ابن سعود ویعد أن یمتنع من الدخول فی أی المرسلات ، أو اتفاقات ، أو معاهدات ، مع أی أمه أو قوه أجنبیه وأن یعطى محوظه فوریه للسلطات التابعه للحکومه البریطانیه ... / ابن سعود توافق کرد که هیچ نوع مکاتبه، توافق و تعهدی با هیچ ملت و قدرت خارجی امضا نکند؛ مگر با اجازه حکومت بریتانیا. ...

بند چهارم : یتعهد ابن سعود بأنه یتنازل مطلقا عن الأراضی المذكوره أعلاه أو یبیعها، أو یرهنها ، أو یؤجرها أو یتخلص منها أو جزء منها أو یمنح امتیازا فیها لأی قوه أجنبیه بدون موافقه الحکومه البریطانیه ... / ابن سعود تعهد می‌دهد که هیچ کدام از مناطق تحت تسلط خود را نفروشد ، اجازه ندهد ، رهن ندهد ، هیچ امتیازی به قدرت‌های خارجی ندهد؛ مگر با اجازه و موافقت حکومت بریتانیا. ”

بند پنجم :یتعهد ابن سعود أن یبقی الطریق الماره بأراضیه إلی الأماكن المقدسه مفتوحه وأن یمحی الحجاج فی مسیرهم إلی تلك الأماكن وعودتهم منها . / ابن سعود تعهد می‌کند که راه هایی را که به اماکن مقدسه منتهی می‌شود ، همواره باز نگه‌دارد و از حجاج برای رسیدن به آن اماکن و بازگشت از آن‌جا حمایت کند.

بند ششم :یتعهد ابن سعود کما فعل آبائه من قبله أن یمتنع من أی إعتداء علی، أو تدخل فی، أراضی الکویت والبحرین والمشاخ قطر والسواحل العمانی، الذین هم تحت حمایه الحکومه البریطانیه والذین تربطهم معاهدات مع هذه الحکومه./ ابن سعود تعهد می‌دهد ؛ همان طوری که پدرانش تعهد داده بودند که هیچ وقت با کویت ، بحرین ، قطر و عمان دشمنی نکنند ؛ چون این کشورها تحت حمایت حکومت بریتانیا هستند و با بریتانیا پیمان بسته‌اند.

بند هفتم :تتفق الحکومه البریطانیه وابن سعود علی عقد اتفاقیه أكثر تفصیلا بالنسبه للمسائل التي تخص کلا الطرفين . / هر دو حکومت توافق می‌کنند که در آینده توافقات بیشتری در باره روابط و مسائل دو کشور خواهند داشت.

۳۱ البته آل سعود تنها در برابر اهل سنت سایر سرزمینها اقدام به کشت و کشتار نکرده اند بلکه مسلمین سرزمین وحی و عربستان قبل از سایر ملل قربانی این تفکرات و برداشتهای اشتباه نجدیت بوده اند که در زیر به صورت فهرست وار به تعدادی از این جنایات نجدیت آل سعود در حق مسلمین سرزمین وحی اشاره می‌شود:

- جنایت در تهامه و عسیر، کشتار ۵۰۰۰۰ مسلمان
- جنایت "تربه"(۱۵ می ۱۹۱۹ میلادی در دوران حکومت سوم آل سعود) کشتار ۴۰۰۰۰ مسلمان
- جنایت کشتار نمازگزاران در مساجد روستای الشعبیه در جریان حمله آل سعود به حائل در سال ۱۹۲۲ میلادی، کشتار ۳۷۹۰ مسلمان
- جنایت در القصیم، کشتار ۳۷۰۰۰ مسلمان
- جنایت در طائف و الحوبه، کشتار ۱۵۰۰۰ مسلمان که بیشترشان زن و کودک بودند.
- جنایت محاصره طائف و کشتار ۲۸۰۰ مسلمان
- جنایت علیه عشیره آل اسلم و عنزه(که آل سعود به آن وابسته هستند، اما به خاطر این‌که این عشیره با آل سعود در بعضی موارد جزئی مخالفت کرد، این رژیم به کشتار آنها دست زد) و ام غرامیل و الغوطه در حائل، کشتار ۲۰۰۰ مسلمان
- جنایت علیه قبیله شمّر، کشتار ۱۰۰۰۰ مسلمان
- جنایت در مناطق عسیر و تهامه، کشتار بیش از ۵۰۰۰ مسلمان
- جنایت کشتار یمنی‌ها در وادی تنومه، کشتار بیش از ۱۲۰۰ مسلمان که برای حج آمده بودند.
- کشتار بنی‌مالک در طائف، قتل عام ۷۰۰۰ مسلمان و تخریب ۷۰ روستا
- جنایت علیه قبایل الریث در جنوب حجاز در سال ۱۹۵۳ میلادی، کشتار ۱۵۲۰ مسلمان
- جنایت علیه قبایل مطیر و عتیبه، کشتار بیش از ۵۰۰۰ مسلمان
- جنایت علیه قبایل العجمان، کشتار بیش از ۳۰۰۰ مسلمان

- بۇئون جەھان سىكۇلار كافىرلرى و صيهيونيستلر ريجىمى اۇچون مەلى طاغۇتلارنىڭ جىمەتچىلرى، نوگرلرى جىسابلىنىشىدى.
- باشقە مۇسلمانلارگە باسقىنچى كافىرلرنى قۇويىپ چىقىرىشەن كۆرە مۇسلمانلار اۇزلرىگە اۇخشىگن مۇسلمانلار بىلەن مەشغۇل بولۇشلىكلرى مۇقەممراق ايگىنىنى سىنگىدىرماقچى بولۇشىدى.
- بۇ بىلەن اۇلر جۇغرافى چىگرە لىر مەطلۇب و مەقۇل نەرسە، دىگن فىكرنى مۇسلمانلارگە سىنگىدىرماقچى بولۇشىدى، اصلىدە ايسە مەنە بۇ چىگرە لىر مۇسلمانلار اۇچون بىر خەقارت و مۇسلمانلرنى اۇستىدە تەقۇفى، زىلەتنى دوام ايتىشى، ھەمدە ماھىتىنى تەصديقلايدىگن عامىل صىفىتىدە اسلامنى اۇرنىگە مەلت پەستلىك ايلدىزلىرىنى مۇستەھكەملىش اۇچون بىر سەبب جىسابلىنىدى.
- مەنە بۇ ساتقىن حاكىملر كافىرلرنى مەقتاوى،اۇلۇغلىش بىلەن مەشغۇل بولگن پەيتلرىدە اۇلرنىڭ سەلتەنىدىكى مۇفتىلرى غەنىمەتلرنى اۇستىدە صوفى بولگنلىك جىنايىتى استىدىكى اراتىداد قەتواسىنى صادر قىلىشىدى و اۇلر جىنايىتلىكلر بىلەن رۇسلارنىڭ شەرقى و غەربى تۈركىستاندىكى جىنايىتلىكە ياكى انگلىيە لىكلرنى، فرەنسىيە لىكلرنى ، ايتە لىكلرنى ھىندىكى،افرىگە نى شىمالىدىكى، عراقدىكى،سۇرىيە دىكى و باشقە مەنطقە لىر دىكى جىنايىتلىكە تاماشە بىن بولۇپ قەرب تۇرىشىدى.
- مەنە بۇ سىكۇلار كافىرلر و مەنطقە دىكى طاغۇتلار ايسە اۇلرنى كۆز اۇنگىدە مۇسلمانلرنى دىنىگە، جانىگە، نامۇسىگە، مال- دولەتلىگە نەسبەتەن تۇرلى – ھەل جىنايىتلرنى ەملگە اشىرىشىدى، سۇلتان عبدالحەمىد بىرىنچى ۱۱۶۸ شەمسى يىلدە غەنىمەتلرنى دارالاسلامىدىكى شەھەرلرنى بىرى رۇسلرنى قۇلىگە اۇتگىنى خەقىدىكى خەبەرنى ايشىتىگن پەيتىدە، بۇندىن قەتتىق تائىرلەندى و اىنسۇلتەنى باشىدىن اۇتگەردى و بىر نىچە كۈندىن سۇنگ شۇنى عاقىبەتدە جان تەسلىم قىلدى.
- اما ايككىنچى قەتوا جەغەرى شىيە لىرىنى عالى مەرجە سى تامانىدىن انگلىيە رەھبەرلىگىدىكى تەشقى باسقىنچىلرنى و سىكۇلار كافىرلرنى ھەملە سى پەيتىدە صادر قىلىندى.

-
- جىنايت ەلىە قىباىل بنى عطىيە، الحويطات و جەھنە ، كشتار بىش از ۷۰۰۰ مۇسلمان و اوارگى ھزاران نەفر
 - جىنايت در الجلىدە در نزديكى حائل، قتل عام ۴۱۰ نەفر از عشيرة اسلم
 - جىنايت"بيضاء نثلى"، قتل عام ۵۱۳ نەفر از قبیله عەزە
 - جىنايت ام الغرامىل در شرق حائل، قتل عام ۴۱۱ نەفر
 - جىنايت الغوطە در حائل، كشتار ۳۷۵ نەفر
 - جىنايت در النيصیہ، الوقيد و الجثامیہ، كشتار ۱۰۰۰۰ مۇسلمان از اهالى حائل
 - جىنايت در الجوف(امار قربانىان جىنايت آل سعود مشخص نىست)
 - جىنايت در الجھراء، قتل عام ۱۰۰۰ مۇسلمان
 - جىنايت السبلە وام الرضمة، قتل ۵۰۰۰ مۇسلمان
 - جىنايت ەلىە قىباىل العجمان، قتل عام ۳۰۰۰ مۇسلمان

بۇ بۈگۈنكى كۈندىكى شىيە لىرى غۇللاتلار و تَشْيُوعِنِى اَرْسِيْدِكِى اَدَشْكَن طائِفَه اَرْدَن اَجَرْتِيْب اَلِيْش اُوچۇن، هَمْدَه مَنَه بۇ دَسْتَه دَكِى شِيْعَه لَرْنِيْنِگ عُثْمَانِيْلَرْنِي اِسْلَامِي اِصْطِرَارِي بَدَل خُكُومَتِيْنِي حَاكِمِيْتِي اَسْتِيْدَكِى دَارُ اِلِسْلَامِكِه بۇتۇن جَهان سِكۇلار كافرلَرِيْنِيْنِگ قِيْلْگن هُجُومِيْگِه نِسْبَتاً بِيْلِدِيْرْگن مُناسَبَتِيْگِه خُجَّت بۇلْدِي.

بِيْرِيْنچِي جَهان جَنْگِيْدَه عُثْمَانِيْلَرْنِيْنِگ اِسْلَامِي اِصْطِرَارِي بَدَل خُكُومَتِي كِيْرْمَه نِيْه بِيْلَن مُتَحِد بُولِيْشِيْدَن اَلْدِيْن، اَنْگِلِيْه عُثْمَانِيْلَرْنِي حَاكِمِيْتِي اَسْتِيْدَكِى دَارُ اِلِسْلَامِيْنِگ بِيْر قِيْسَمِي بُولْگن عِرَاقْنِي جَنُوبِيْگِه حَمْلَه قِيْلْدِي وَ ۱۲۹۳ شَمْسِي يِيْلْنِي اُوْزِيْدَه فَاو وَ بَصْرَه نِي اِيْشْغَال قِيْلْدِي.

عُثْمَانِيْلَرْنِي خُكُومَتِي وَ عِرَاقْدَكِى جَعْفَرِي شِيْعَه لَرِي بِيْر- بِيْرلَرِيْگِه نِسْبَتاً اِنْكار قِيْلِيْب بُولْمِيْدِيْگن ظَلْملَرْنِي صَادِر قِيْلِيْشْگن اِيْدِي، تَحْمِيْناً عِرَاقْدَكِى شِيْعَه لَرْنِي هَمْمَه سِي حَنْفِي مَذْهَبِيْدَكِى عُثْمَانِيْلَرْدَن ناراضِي بُولِيْشْگن وَ اُولَر اِيْكِيْنچِي دَرَجَه دَكِى فَوْقَرَالَر دِيْب حِسَابْلِيْشْگن، شُو سَبَبِي هَم عُثْمَانِيْلَرْنِيْنِگ اِسْلَامِي اِصْطِرَارِي بَدَل خُكُومَتِي "شِيْعَه قَبِيْلَه لَرِيْنِي وَ شِيْعَه اُولَامَالَرِيْنِي مُقَاوَمَتِيْگِه دُوچار بُولْگن اِيْدِي". اَمَّا اَنْگِلِيْه نِيْنِگ عُثْمَانِيْلَرْنِيْنِگ حَنْفِي مَذْهَبِيْدَكِى خُكُومَتِي حَاكِمِيْتِي اَسْتِيْدَكِى دَارُ اِلِسْلَامِكِه قِيْلْگن حَمْلَه سِي سَبَبِي، كُفَر اِسْلَامِي قَرَشِيْسِيْگِه تۇرِيْب قَالْدِي.

مَنَه بۇنْدِي نازِيك شَرائِطْدَه جَعْفَرِي شِيْعَه لَرِي تَامَانِيْدَن اِيْكِيْنچِي قَدَم قۇيِلْدِي:

۱- ۱۳۰۲ شَمْسِي يِيْلْدَه آيْتُ الله مُدَرَس بِيْر هِيْعَت بِيْلَن بِيْرْگِه عُثْمَانِيْلَرْنِي تۇپراغِيْگِه كِيْرِيْب كِيْلْدِي وَ اِيْران، عُثْمَانِيْلَر وَ كِيْرْمَه نِيْه نِي اِتْحَادِي اَسْتِيْدَكِى مُشْتَرَك دُشْمَنْگِه قَرَشِي قَرار دَادِي اِيْمْضَالِيْدِي وَ مَنَه شُو شَكْلْدَه عُثْمَانِيْلَرْنِيْنِگ دَارُ اِلِسْلَامِيْنِي قُدْرَتِيْگِه قۇشِيْلْدِي، خُودِي شُو وَقْتْنِي اُوْزِيْدَه عُثْمَانِيْلَرْنِي خُكُومَتِي اَذَرَبِيْجَانِي بِيْر قِيْسَمِيْدَه اِيْران بِيْلَن جَنْگ اَلِيْب بارِيَاتْگن اِيْدِي.

۲- سَيِّد مُحَمَّد كاظم طاباطبائِي يَزْدِي (اُو اهُون حۇراسانِيْدَن سۇنْگ شِيْعَه لَرْنِيْنِگ عُمُومِي مَرَجَعِيْتِيْنِي زَمَه سِيْگِه اَلْگن اِيْدِي) سِيياسِي مِيْدَانْدَكِى "مَصْلَحَت" فِقْهِيْدَن فَايْدَلَنْگن حَالْدَه وَ كُفَرْنِي دَارُ اِلِسْلَامِكِه قِيْلْگن هُجُومِيْنِي قِيْتَه رِيْش اُوچۇن تَدْبِيْر بِيْلَن عُثْمَانِيْلَرْنِيْنِگ خُكُومَتِيْنِي حِمَايَه قِيْلْدِي. شِيْعَه لَر مَنَه بۇنْدِي شَرائِطْدَه نَجْفَدَكِى فُقْهَالَرْگِه اِيْرْگِه شِيْب مَسْئُولِيْتِي حِيْس قِيْلِيْشِيْدِي وَ اُوْزَلَرِيْنِي تَقْدِيْرلَرِيْنِي عُثْمَانِيْلَرْنِي پايدِيوارِي سۇسْتَلَه شِيْب قَالْگن دَوْلَتِيْنِيْنِگ تَقْدِيْرِي بِيْلَن باغْلَشَه دِي. ۳۳۲

۳۲ على ابوالحسنى (منذر): فرائر از روش آزمون و خطا، ص ۶۱۷-۶۲۴.

۳۳ على الوردى، لمعات الاجتماعيه من تاريخ العراق الحديث، ج ۴، ص ۲۳۶-۲۴۲.

شیعه آرنینگ منه بو عُمومی مَرَجِعِیَّتِی بَرَجِه اِیختِلَافلَرْنِی، کُورْشَلَرْنِی حَتّی اِسلامی اِضطِراری بَدَل حُکُومت بیلَن عِراقْدَکی شِیعَه قَبیلَه لَرِی، گُورُوهلَرینِی اُورْتَه سِیدَه بُولِیب اُوتْگَن ظَلْملَرْنِی بَیر چیتْگَه سُورِیب مُسْلِمَانلَرْنِی کَنْتَه مَصْلَحَتلَرینِی نَظَرْگَه آلدی وَ عِراق حَلْقِی بیلَن عُثْمَانِیلَرْنِی حُکُومَتینِی اُورْتَه سِیدَگی کِیلِیشُونِی، اِتحادنی مُسْتَحْکَمْلَشْگَه یُوزَلْنَدِی. اُو کِیشِی تامانیدن بَیرینچی جِهان جَنگِیدَه یَعْنِی عُثْمَانِیلَرْنِی بَرِیْتَه نِیَه گَه قَرشِی آلیب بارْگَن جَنگَلَرِی پَیتِیدَه، عِراقْدَکی شِیعَه قَبیلَه لَرینِی باشلیقلَرِیگَه خِطاب قِیلِیب یازیلْگَن بَیر نِیچَه نامَه لَر مَوْجُود، اُو کِیشِی شِیعَه لَرْگَه عُثْمَانِیلَرْنِی حُکُومَتِیگَه قَرشِیلِیک قِیلْمَسَلِیکْنِی وَ عُثْمَانِیلَرْنِی لَشْکَرِی بیلَن بَیرْگَه اَنگِلِیَه باسْقِینچی حَرَبِیلَرِیگَه قَرشِی عِراقنی جَنُوبِیدَه جَنگ قِیلِیشِنِی قَتَبِیق تَاکِیدْآلدِی.^{۳۴}

سَید مُحَمَّد کَاطِم طَبَاطَبَائِی یَزِدی شِیعَه لَرِی عُمومی مَرَجِعِیَّتِی صِیْقَتِیدَه سِکُولار کافرلَرْگَه وَ اَنگِلِیَه باسْقِینچیلَرِیگَه قَرشِی جِهَاد دُورِیدَه اُونَلَب اِعلانامَه لَر، فِتوَالر صَادِر قِیلْدِی وَ چِیْگَرَه لَرِی سَقَلَب قَالِیشِنِی، اِسلامنی بارلیغینِی وَ عُثْمَانِی دُولَتینِی مُلْکَلَرینِی دِفاع قِیلِیشِنِی وَاِجِب دِیْب اِعلان قِیلْدِی. وَ اُوزینِی فَرَزْنَدِی سَید مُحَمَّد طَبَاطَبَائِی یَزِدینِی جِهَادِی گُورُوهلَرْنِی قُوماندانِی صِیْقَتِیدَه اَنگِلِیَه سِکُولار کافرلَرِیگَه قَرشِی جَنگْگَه جُوتْنَدِی، مِنْه بُو جَنگَلَرْدَه حَقْفِی مَذْهَبِیْدَکی عُثْمَانِیلَرْنِی اِسلامی اِضطِراری بَدَل حُکُومَتینِی حَاکِمِیَّتِی اَسْتِیدَگی دَارُ اِسلامنی دِفاع قِیلِیشْدَه اُو کِیشِینِی فَرَزْنَدِی اُولْدِیرِیلْدِی.^{۳۵}

اُو کِیشِی قَفْط شُونِی اُوزی بیلَن کِفَايَه اَلْنِیب قَالْمِیدِی، بَلْکِی حَقْفِی مَذْهَبِیْدَکی عُثْمَانِیلَرْنِی اِسلامی اِضطِراری بَدَل حُکُومَتینِی حَاکِمِیَّتِی اَسْتِیدَگی دَارُ اِسلامنِیْگَه باشقَه بَیر قِیْسِمِی بُولْگَن دُشْمَن تامانیدن اِشْغَال قِیلِینْگَن لَیوِیَه دَکی مِْنْقَه لَرْدَه اِیْتَه لَیْه لَیک سِکُولار کافرلَرْگَه قَرشِی جِهَاد قِیلِیشْگَه فِتوَا بَیرْدِی وَ باسْقِینچی کافرلَرْگَه قَرشِی جِهَادنی وَ اُولَرْنِی حَیدَب چِیْقَرِیشِنِی اِسلامنِیْگَه اِیْنْگ مْهَم فَرَضلَرِیْدَن دِیْب حِسابْآلدِی.^{۳۶}

^{۳۴} علی ابوالحسنی (منذر): فرائر از روش آزمون و خطا، ص ۶۲۵ - ۶۲۶.

^{۳۵} علی ابوالحسنی (منذر): فرائر از روش آزمون و خطا، ص ۶۲۹. یکی از فتوای این عالم و مرجع عامه شیعیان در سال ۱۳۳۲ق/۱۹۱۴م، جهت جِهَاد و رویارویی با قوای اشغالگر و سکولار انگلیس اینگونه است: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ پوشیده نیست که دول اروپا به خصوص دولت انگلیس و روس و فرانسه همیشه از قدیم الایام بر ممالک اسلامیّه تعدی و تجاوز نموده‌اند، چنان که بیش‌تر ممالک اسلام را غصب نموده‌اند؛ و از این تعدیات به جز محو دین (العیاذ بالله) مقصدی ندارند، تا در این اوقات مقاصد خود را ظاهر نموده، بر ممالک دولت عثمانی (اعز الله بنصرها الاسلام) هجوم نموده و نزدیک است دست تعدی دراز و بر حرمین شریفین و مشاهد ائمه طاهرین (ع) تهاجم و بر اوطان مسلمانان و نفوس و اعراض و اموال آن‌ها غلبه نمایند. پس واجب است بر عشایر ساکن در مرزها و عموم مسلمین متمکنین اگر در حدود من به الکفایه نباشد، حفظ مرزها و دفاع از بیضه اسلام به مقدار قدرت خود بنمایند. والله هو الناصر و المعین و المؤید للمسلمین.

نجف اشرف الاحقر محمدکاظم الطباطبایی

^{۳۶} متن فتوای این مرجع عامه ی شیعیان آن روزگار به این شرح است: در این ایام که دول اروپایی مانند ایتالیا به طرابلس غرب (لیبی) حمله نموده و از طرفی روس‌ها شمال ایران را با قوای خود اشغال کرده‌اند، و انگلیسی‌ها نیز نیروهای خود را در جنوب ایران پیاده کرده‌اند و اسلام را در معرض خطر نابودی قرار داده‌اند، بر عموم مسلمین از عرب و ایرانی واجب است که خود را برای عقب راندن کفار از ممالک اسلامی مهیا سازند و از بدل جان و مال در راه بیرون راندن نیروهای ایتالیا از طرابلس غرب و اخراج قوای روسی و انگلیسی از ایران هیچ فروگذار نکنند،

حَتَّى كَافِرٍ لَرَكَّة قَرَشَى اِقْتِصَادِى مُبَارَزَه بُوَيِچَه هَم چِيتَدَن كِيلِگَن مَخْصُولَاتِلَرَدَن فَايْدَه اَلْنِيشِنِى اِمَكَانِى بَارِیچَه چِیكَلَشْگَه وَ اِیچَكِى مَخْصُولَاتِلَرَدَن فَايْدَه اَلْنِيشْگَه فَنَوَا بېرِیْب یَاَزْدِیكِى: كُفَر وَ كَافِرْلَرْنِى قُوْتْلَه نِیْشِیگَه وَ اِسْلَامْنِى، مُسْلِمَانلَرْنِى ضَعِیْفَلَه شِیْشِیگَه بَاثْ بُولْگَن نَرَسَه لَر حَرَامْدِیْر، بُو مُعَامَلَه لَرْدَه بُولَه دِیْمِى یَا اُونْدَن بَاشَقَه نَرَسَه لَرْدَه بُولَه دِیْمِى قَرَقِى یُوق، مُسْلِمَانلَر هَر قَچَان لَازِم بُولَسَه كُفَرْنِى قُوْتْلَه نِیْشِیگَه سَبَب بُولْدِیگَن نَرَسَه لَرْنِى اِیخْتِیَاط بُولِیْشَلَرى كِیْرَك. ^{۳۷}

اَوْشَه زَمَانْدِگِى شِیْعَه لَرْنِیْگ یَنَه بېر تَقْلِید قِیْلِش مَرَجَع لَرِیْدَن بېرى بُولْگَن مِرْزَا مُحَمَّد تَقِى شِیْرَازِى فَنَوَا بېرْدِیكِى: هِیچ بېر مُسْلِمَان غَیْرِى مُسْلِمَانلَرْنِى حُكُومَتِیْدَن أَفْضَل كُورِیْب تَنَلَشْگَه حَقَقِى یُوق. مَنَه بُو یَعْنِى "نَفِى سَبِیلْنِى" أَصْلِیْنِى رَعَايَه قِیْلِشْدِیْر. ^{۳۸}

أَمَّا بُوْتُوْن جَهَان سِكُولَار كَافِرْلَرى سِیْنَرِیْیَا یَسَشِنِى وَ رِجِیْسَارِلیك صَحْنَه سِیْدَه پَرْدَه آرْتِیگَه اُوْتِیْب اَلِیْشْگَن اِیْدِى وَ ۱۳۳۹ قَمْرِى، ۱۳۰۰ شَمْسِى یِیْلَدَه اُوْزَلَرى تَعِیْنَلَه گَن قُوْغَیْرچَاقْلَرْنِى سِكُولَار بَاسْقِیْنِچِیْلَرْنِى رِیجَه لَرِیْنِى، مَقْصَدلَرِیْنِى پِیَادَه قِیْلِش اُوْچُون صَحْنَه گَه اَلِیْب چِیْقِیْشْدِى وَ "قُوْمَانْدَانِلیكْنِى مَلِیك فِیْصَلْگَه تَپِشِیْرِیْشْدِى". مَلِیك فِیْصَلْ هَم عُمُوم مُسْلِمَانلَرْنِى فِكْرِیْنِى آدَشْتِیْرِیْش اُوْچُون اَدَمْلَرْنِى اُوْرْتَه سِیْدَه تَنِیْلْگَن، مَشْهُور اِنْسَانلَرْنِى اُوْزِیْنِیْگ حُكُومَتِیْنِى اِیچِیگَه تَارْتَه بَاشْلِیْدِى وَ اُولَرْدَن اُوْزِیْنِیْگ فَاْسِد حُكُومَتِیْدَه "تُوْعَالِیْتِى حُوْشْبُوْى قِیْلُوْچِیْلَر" صِیْقَتِیْدَه فَايْدَه لَنْدِى. ^{۳۹}

گُوْوَاه بُولِیْب تُوْرگَه نِیْمِزْدِیك بُوْگُوْنْگِى كُوْنَدَه اَوْشَه وَحْدَتْگَرَالِیك یُولِیْنِى دَوَام اِیْتِیْرِیَاتِگَنلَرْدَن بېرى اِیْرَان اِسْلَامِى جُوْمهُورِیْتِى بُولْدِى، حَتَّى حَنَفِى مَذْهَبِیْدِگِى عُثْمَانِیْلَرْنِیْگ اِسْلَامِى اِضْطِرَارِى بَدَل حُكُومَتِى نَابُود بُولْگَنْدَن سُونْگ هَم اُوْنِى یَحْشِیْلِیك یِیْلَان اِیْسَلِیْدِیْگَن كِیْشِیْلَرْدَن بېرى حَاضِرْگِى اِیْرَان اِسْلَامِى اِضْطِرَارِى بَدَل حُكُومَتِیْنِى اَسَاسْچِیْسِى بُولْگَن اَیْثُ اَلله حُمِیْنِى اَیْتِیْدِیكِى: عُثْمَانِیْلَرْنِیْگ دَوْلَتِى اِسْلَامِى دَوْلَت اِیْدِى، اُوْنِیْگ حُكْمَرَانِلیگِى تَحْمِیْناً شَرَقْدَن بَاشْلَب غَرَبْگَه چَه.....بُولْگَن مَسَافَه نِى اِیْگَلَلَه گَن اِیْدِى، عُثْمَانِیْلَرْنِیْگ مَنَه بُو دَوْلَتِى اِسْلَامِى خِلَافَتِى سَايَه سِیْدَه، قُرَآنِى مَحِیْدْگَه سُوْیَه نِیْشِنِى سَايَه سِیْدَه اَنَه اَوْشَه اُولُوْغَوَارِلیكْگَه اِیْگَه بُولْگَن. بُو حُكُومَت پَرچَه لَه نِیْب كِیْتِگِچ بِیْزَلَرْنِى زَمَانِیْمِز دَه حَبِیْث اَنَه تُوْرَكْنِى

زیرا این عمل از مهم‌ترین فرائض اسلامی است تا به یاری خداوند دو مملکت اسلامی از تهاجم صلیبی‌ها محفوظ بماند. (محمد کاظم طباطبایی) /

مجله نور علم، دوره دوم، شماره سوم، صفحه ۸۲

^{۳۷} مهدی ابوطالبی (۱۳۹۵)، عالمان شیعه و صیانت از سرمایه‌های ملی، کانون اندیشه جوان، ص. ۳۶،

^{۳۸} علی المومن، سنوات الجمر، ص ۲۰-۲۱

^{۳۹} جودیت میل روا، از تکریت تا کوت، ترجمه حسن تقی زاده میلانی، ص ۹۶

زَمانىدە، اۇ پىردە اسلامى بىكار قىلىشدى؛ حاضرگى تۈركىيە خۇمىتى مۇسلمان ايمىس، لىكىن اۇلۇغ تۈركىيە ملىتى مۇسلماندىر. " ۴۰

اۋچىنچى اۋرىن: كافىرلارنىڭ باسقىنچىلىك پىتىدىكى غۇمانلارنىڭ اسلامى اضطرارى بىل
خۇمىتىدىكى باش مۇفتىنى فتواسى.

غۇمانلارنىڭ شىخ الاسلامى و مۇفتىسى جىھادگە فتوا صادر قىلگن مۇسلمانلارنى فرىسيە نى، برىتە نىيە نى، راسىيە نى قرشىسىدە تۇرىپ بىرىشگە دىوت قىلگن پىتىدە، مەنە بۇ فتوا ۱۳۳۳ قمرى، ۱۲۹۳ شمسى يىلى ۲۳ محرم آيىدە بغدادنى ھەمە مسجىدلىرىگە اعلان قىلىندى، اما "اعظميه" دە شىيە لر بىلن بىرگە وىدت ملىسلىرىنى اۋتگە زىياتگن چىگرە لنگن اۋلامالر دىستە سىدن تشقىرى، عرب نىسيانالىزمىگە قۇشلىگن باشقە مسجىدلىرى ملىلرى بۇ فتوانى تصدىقلىشنى اۋرنىگە انگلىيە سىكۇلار دىلتىگە شىيرىنچە نامە لرنى جۈنە تىش ارقلى اۋلرنى حمايە قىلىپ ترغىب قىلىش ايدى.

اسلامى اضطرارى بىل خۇمىتى سايە سىدە باغلر، مالو- دىلتگە، غۇانلرگە اىگە بۇلگن مەنە بۇ كىمسە لر نىھائىدە اسانلىك بىلن غۇمانلارنىڭ دار الاسلام خۇمىتىنى اۋنۇتىپ يۇبارىشدى و ملىت پىرسىت عرب رەبىرلىرىنى واسىطە سىدە ختى غۇمانلارنى پىرلە مىنتىدىكى عراقلىك نىمىدە لر ارقلى، غۇمانلارنىڭ علمى، حربى عاليگاھلىرىدە درس اۋقىنگلر بىلن بىرگە انگلىيە سىكۇلار كافىرلىرىگە دۇستانە قۇللارنى چۈزىشدى و دار الاسلامگە خىانت قىلىشدى و ختى اۋلر سىكۇلار، باسقىنچى كافىرلرگە جىمت قىلىش بۇيىچە بىر- بىرلىرى بىلن مۇسابقە ھەم قىلىشگن.

مەنە بۇ شۇم جىريان بۇ طائفە دىكى كىمسە لرنى آرسىدە اۋزاق اۋتمىشدىن بۇيان حاضرگى كۈنگچە مۇجۇد بۇلىپ، بۇ نرسە مۇنافىقلر تۈدە سىيىنىڭ تىلىغى مۇنبىلردىكى تائىرىنى كۈرسە تدى، بىزلىر كۇپلىب ساندە اۋلرنى كۈرە آلە مىز، بۇندى كىمسە لر اگر اسلامى بىل خۇمىتلردە ھەم تازە لب تشلىنمىسە، اۋلر شىبە سىز سىكۇلار مۇرتلارنى يانىدە دار الاسلامگە قرشى اۋلگى خىانتچىلردن بۇلىشدى.

اۋلر زازكىلرگە اىرگە شۇچىلردن بۇلگن تۈركىيە نى كۇردىستانىدىكى شىخ سىيىنى حمايە قىلۇچىلارنى و "شرقى تۈركىستان اسلامى جۇمھورىيىدە" عراقنى كۇردىستانىدىكى شىخ محمود خفىدىنى و شىرىعتگرا

أَهْلِي فَقَه بُولْگَن شِيعَه لَرْنِي يَانِيدَه تۇرۇشْگَن وَ عُثْمَانِيلَرْگَه يَارْدَم بېرىشْگَه قَادِر بُولْگَن عَرَب وَ تۈركلَرْدَن عِبَارَت فِرْقَه لَرْنِيْگ كَتتَه قِيسْمِي يَا مِلَّت پَرستلَرْگه قۇشلىپ كېتىشگن ايدى ياكى عُثْمَانِيلَرْنِي بۇتۇنلۇ مُشْرِك، مُرتد دېيىدىگن ھەمدە أَصْلِي يَهُود وَ نَصَارَا كافرلَرىدَن ھەم بېتۇرراق دېيىپ ھېسابلىدىگن نَجْدِيلَرْدَن بۇلىشَر ايدى. اَلْبَتَّه مَنَه بۇلَرْنِي يَانِيدَه أَصْلِي شِيعَه لَرْگه خِيَانَت قىلگن وَ بۇگۈنكى اَنگَلِيَه لِيك شِيعَه لَرْگه اۇحشَب سِكۇلار اَنگَلِيَه لِيكلَرْگه طَرَفدارلِيك قىلگن عِرْاقْدَگى شِيعَه لَر ھەم مَوْجۇد ايدى.

مَنَه بۇ خِيَانَتلَرْنِي ھَمَّه سِي عُثْمَانِيلَرْنِيْگ اِسْلامِي اِضْطِرارِي بَدَل خۇمۇتِيْنِي نابۇد بۇلىشْگَه وَ دارُ اِلْاِسْلامِيْگ باسْقىنچِي سِكۇلار كافرلَرْنِي اۇرتَه سِيْدَه تَقْسِيْمْلَه نِيْب كېتىشْگَه وَ فَلَسطِيْنْدَگى صِيهْيُونِيستلَر رِيْجِيْمِيْنِي پيدا بۇلىشْگَه سَبَب بۇلدى. مَنَه بۇ مَحَلِّي سِكۇلار مُرتدلَرْنِي وَ اِيْچكى مُنافَقلَر تۈدَه سِيْنِي، ھەمدە اَهْلِي بَغِيْنِيْگ دارُ اِلْاِسْلامْگه، مُسْلِمَانلَرْگه قىلگن خِيَانَتلَرىدَن بېرى وَ اۇلَرْنِيْگ دارُ اَلْكُفْرلَرْگه، كافرلَرْگه قىلگن ھۇمۇتلَرىدَن بېرى بۇلدى.

شۇ سَبَبْلِي ھەم عُثْمَانِيلَرْنِيْگ اِسْلامِي اِضْطِرارِي بَدَل خۇمۇتِي ۱۳۰۲ شَمْسِي يىلدە ۶۲۵ يىل خۇمرا نىلىك قىلگندَن سۇنگ سِكۇلار اَتَه تۈرك رَھبَرلِيْگِيْدَگى اِيْچكى سِكۇلار اَحْزابلَر تامانىدَن نابۇد قىلىندى، عُثْمَانِيلَرْنِيْگ اِسْلامِي اِضْطِرارِي بَدَل خۇمۇتِي وَاِحد رَھبَرْگه وَ يَگانَه بېراقْگه اِيْگه ايدى، شۇ خۇمۇت ۵۰ دَن أَشِيْق سَاتَقِيْن خۇمۇتلَرْگه ۵۰ رَھبَر وَ بېراقْقه تَقْسِيْمْلَه نِيْب كېتدى، مُسْلِمَانلَر ھَاضِرْگَچَه مَنَه بۇ بۇشْلِيْقْنِي مَسَاحَتِي وَ صِيْفَتِي جَھَتِيْدَن اۇندَن كۈرَه يَحْشِيْراق ياكى اۇنگه اۇحشَش نَرْسَه بېلَن تۇلدِيرَه اَلِيشْگَنِي يۇق، بۇتۇن جَھان سِكۇلار كافرلَرى ھەم اَلْجَزائِرْدَگى، چادْدَگى، شَرْقى تۈركِستانْدَگى وَ اۇندَن باشْقه اۇنلَب مُسْلِمَان دِيارلَرىدَگى فَاجِيْعَه لَرْگه سَبَب بۇلىشدى، سَاتَقِيْن وَ ھۇمۇتچِي عَربلَرْنِي ھِمَايَه سِي، قۇللب- قۇتلَه شى اَرَقْلِي بۇتۇن جَھان سِكۇلار كافرلَرى صِيهْيُونِيستلَر رِيْجِيْمِيْگه اۇحشَش سَرطَانلِي يَرَه لَرْنِي تَشْكِيل قىلىشدى، بۇلِيْب ھەم بۇ جۇدَه كۇپ فَاجِيْعَه لَرْنِي بېر قِيسْمِي ھالاص.

اَللّٰهُ تَعَالٰى مَرَحَمَت قِيْلْدِيكى: **ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً اَنْعَمَهَا عَلٰى قَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ وَاَنَّ اللّٰهَ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ** (انفال/۵۳) بۇنگه (يَعْنِي، اۇلَرْنِيْگ عذابْگه كِيْرِيفْتار بۇلىشلَرىْگه) سَبَب – اَللّٰهُ بېر قَوْمْگه اِنْعَام قىلگن نِعْمَتِيْنِي تا اۇلَر اۇزلَرىنِي اۇرْگرتيرمه كۇنلَرىْچَه اۇزْگرتيرۇچى اِيْمَسْلِيْگى وَ اَللّٰهُ اِيْشِيْتْگۇچى، بېلْگۇچى اِيْكْنَلِيْگِيْدِير.

وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ (انفال/٤٢)

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته